

K İ L - T A B - L E T -

“Öykülerde yaşar hayat ve edebiyat... öykülerle”

öykü kültürü fanzini • eylül 2020 • sayı: kırk üç • gidememek - kalamamak

Zaman çizgisindeki iki bin on altıncı çentik uygarlığımızın şimdiki yerini gösteriyor. İnternet ve beş buçuk inçlik cep telefonu kullanıyoruz. Bir de tek tanrılı dinlerin beşiği, petrol coğrafyasında doğanlar başta olmak üzere dünyanın pek çok yerindeki türdeşlerimizi annelerinden doğduklarına pişman ediyoruz. Hayvan ve bitki türlerini yok ediyoruz gözümüzü kırpmadan... Soluk alıp verdiğimiz havayı bile. Hep birlikte. Yukarıdan, yani uzaya gönderdiğimiz uydulardan falan dönüp bakınca iğne ucu kadar bir hacmimiz var oysa. Paylaşamadığımız o iğne ucundaki cürmümüzse gökyüzündeki yıldızlar kadar çok. Bu kadar suçu karnımızı doyurmak için değil, daha çok tüketmek adına işliyoruz üstelik. Gelişe gelişe gelebildiğimiz yer burası.

O zaman öykülerimizi yazalım.

K İ L - T A B - L E T -

sayı editörü:
billur akgün

tasarım:
irmak barbarosoğlu

kiltablet ekibi: billur, canan,
dilek, elvan, kamil, meltem,
nalan, nezir, nurdan, sultan,
yasemin, yeşim, yurdagül

bu fanzindeki öyküler adlarına
göre alfabetik sıralanmıştır.

iletişim: kiltabletoyku@gmail.com

Sunuş:

Gidememek Kalamamak

Billur Akgün

Yıl 1948, bir bahar günü, kırk bir yaşında yakışıklı bir adam, yanında daha sonra katili olacak yol arkadaşıyla birlikte, kalamadığı ülkesinden kaçmak üzere Bulgaristan sınırına yürüdü. Siyasi görüşleri iktidara tersti. Ondan geriye bir kırık gözlük, bir dolmakalem, kanlı bir kitap, yeşil mürekkeple yazılmış bir defter ve sonsuza kadar yaşayacak bir isim kaldı, Sabahattin Ali. Hem gitti hem gidemedi, vatan toprağına ve sevenlerinin, okurlarının kalbine gömüldü.

Yıl 1963, bir yaz günü, Anadolu’da yetişmiş ancak barınmamış, ülkenin ve dünyanın en büyük şairlerinden Nazım Hikmet Ran, kalamadığı vatan topraklarından çok uzakta hayata gözlerini kapadı. Sovyetler Birliği topraklarına ve yine sevenlerinin, okurlarının kalbine gömüldü. Ondan geriye kalan dizeler arasında Varna’dan oğluna seslendiğı şu satırlar geliyor aklıma;

“Memet
Karşı yaka memleket
Sesleniyorum Varna’dan,
İşitiyor musun?
Memet, Memet!...”

Yıl 1973, bir sonbahar günü. Cevat Şakir Kabaağaçlı, nâmı-diğer Halikarnas Balıkçısı İzmir’de hayatını kaybetti.

“Yokuş başına geldiğinde
Bodrum’u göreceksin,
Sanma ki sen
Geldiğın gibi gideceksin
Senden öncekiler de böyleydiler
Akıllarını hep Bodrum’da bırakıp gittiler...”

diye anlattığı Bodrum topraklarına gömüldü. Bir dergide yayınlanan yazısı nedeniyle dönemin İstanbul İstiklâl Mahkemesi’nde yargılanmış, “askeri isyana teşvik etmek” suçlamasından üç yıl ‘kalebentlik’ cezasıyla Bodrum’a sürülmüştü. O, cennete

çevirdiği sürgün yerini dünyaya tanıtmış, cezasını da bir bakıma ödüle dönüştürmüştü. Bodrum'un mavisıyla yeşili tanıştırmış, zorunlu gidip, yirmi beş yıl kaldığı bu topraklar onunla anılır olmuştur.

Sahi biz nereliyiz, doğduğumuz toprak mı, gömüldüğümüz toprak mı memleketimiz? İnsanlık tarihi zorunlu göçlerle, sürgünlerle, savaştan kaçan mültecilerin, mübadillerin gidememe-kalamama hikâyeleriyle dolu. Balkanlar'dan, Anadolu'dan, Kafkaslar'dan, Afrika'dan, Amerika'dan, Avrupa'dan... Dünyanın her yerinde ait oldukları topraklardan ayrılmak zorunda kalan, yollarda, denizlerde yok olan insanların bir parçası torunlarında yaşamaya devam ediyor. O torunların çoğu ata topraklarından uzakta yaşıyor.

Sadece yaşanılan yerden gidip-gidememek değil konumuz. Bazen de birilerinden gitmek gerekir. "Bazen kendine gelmek için, başkalarından gitmen gerekir. Uzaklaşmak özgürlüktür!" diyor Bukowski.

Mutsuzsundur orada, onların, onun yanında. Aklın, mantığın "git, arkana bakma" der, kalbin bir türlü bırakmak istemez. Ya da tam tersi. Peki ya gidecek-kalacak yerimiz yoksa? Ya engelleniyorsak, hatta kendimiz engelin ta kendisiyse? İnsanın kendisinden gitmesi mümkün mü? Ya da her şeyden bağımsız tüm insanlığı durduran bir neden varsa, içinde yaşadığımız pandemi döneminde olduğu gibi. Gitmek-kalmak olarak düşündüğüm sayı konusu pandemi nedeniyle gidememek-kalamamak olarak değişti, bu dönemde her birimizin kim bilir ne ilginç hikâyeleri vardır...

Bu sayımızda; Yasemin PFORR kitap tanıtımı ile, Arif Kamil OLGUN, Canan KUZULOĞLU, Dilek KARAASLAN, Dilek YILMAZ, Hediye GASİMOVA NAR, Meltem UZUNKAYA, Nurdan ATAY, Nezir SUYUGÜL, Sultan DELİKLİTAŞ fanzinimizin basılı versiyonuna katkıda bulundular.

Ahmet ATLI, Bahar UYSAL, Betül SARICA, Ezgisi KARAKAYA, Yasin TATAR ve Zozan ÇETİN de öyküleriyle fanzinimizin web sitesinde yer aldılar. Kendilerine teşekkür ediyor, sizlere keyifli okumalar diliyorum.

Büyümeme İzin Ver

Dilek Yılmaz

Bahar gelmişti. Yine de dersliğin ortasındaki odun sobası yanıyordu. Güneş yüzünü gösterince, oyun oynamak için sabırsızlanan öğrencilerini teneffüse çıkardı Eylül Öğretmen. Onların neşeli kahkahaları ortalığı çınlatırken etrafı topladı. Zorlu bir kış geride bırakmışlardı ve bir yıl daha bitmişti. Midesi guruldayınca, bu sabah da kahvaltı etmeyi unuttuğunu hatırladı. Dersliğin girişinde duran, muhtarın “Bu da bizim hediyemiz olsun, öğretmen hanım” diyerek yerleştirdiği tel dolaptan bir parça yufka ekmek, biraz peynir aldı. Sobanın üstünde kaynayan demlikten tavşan kanı bir çay doldurdu, kapının önüne çıkardığı sandalyeye oturdu. Bir yandan yiyiyor bir yandan neşe içinde oynayan öğrencilerini izliyordu. Ekmeğinden daha birkaç ısırık almıştı ki okulun bahçesine kocaman bir tırın yanaştığını fark etti. Çocuklar ondan önce koşmuş, merakla aracı izliyorlardı. Şoför araçtan indi, “Eylül Başaran burada mı?” diye sordu. Çocuklar da hemen öğretmenlerini gösterdiler. Araçtan üç adam daha indi. Okulu yenilemek için gelmişler, yanlarında epey de malzeme getirmişler, öyle söylediler. Eylül ne olduğunu anlamaya çalışırken, çocuklar çoktan mutlulukla dans etmeye başlamışlardı. Şoför Eylül Öğretmen’in eline kapalı bir zarf tutuşturdu. Üstünde hiçbir şey yazmıyordu, zarfı açtı, okumaya başladı. Mektup babasından geliyordu. “... Elbette burada, her zaman yanı başımda kalmanı dilerdim. Ama sen gitmeyi tercih ettin. Güzel kızım, sen elinden gelenin en iyisini yaptın, üstelik şu inatçı babana rağmen. Yanında biz olmadan da var olabileceğini, başarabileceğini ispatladın. Seninle gurur duyuyorum” Eylül gözyaşları içinde mektubu okurken adamlar işe koyulmuştu bile. İki koca yılın sonunda babasının onunla kurduğu ilk iletişimdi bu. Şaşkın mı, mutlu mu, üzgün mü hissettiğini bilemiyordu. Duyguları karmakarışık. Buraya gelmek için yola çıktığı günü hatırladı.

Trenden indiği zaman pek şaşkıncı, pek pişmandı. Yolculuğa hazırlanırken içine biriktirdiği duygular yavaş yavaş onu terk etmişti. Görev yapacağı şehre yaklaştıkça cesaret, kararlılık, umut, heyecan yerini, yalnızlık ağacının gölgesinde hızla büyüyen kapkara bir korkuya bırakmıştı. Doğduğu günden bugüne ilk kez bir başına yaşayacaktı. Hem de hiç bilmediği bir yerde, hiç tanımadığı insanların içinde. Akşam yorgun argın evine döndüğünde mutfaktan çıkıp tüm evi saran mis gibi anne yemeği kokusu olmayacaktı. “Senin yüzünden kilo alıyorum” sitemlerini kimseye yapamayacaktı. Yeni atanan okul müdürünün can sıkıcı sohbetinden şişmiş, sürekli şikâyet eden bir velinin dertlerini dinlemiş, üstelik trafikten bunalmış bir halde eve dönmüşken başını göğsüne yaslayıp “Hadi biraz dinlen kızım” diyen biri olmayacaktı.

Tüm bunları bir kez daha hatırlayınca kendini çırılçıplak kalmış gibi hissetti. Sonra babasının “Kızım senin derdin ne allasen? Gül gibi işimiz var, gel, geç işinin başına. Öğretmenlikten ne kazanıyorsun sanki?” diye başının etini yiyemeyeceğini düşündü.

Üsküdar Salacak'ta doğup büyüdüğü evden Kız Kulesi'ni izlerken, binlerce yıl önce oraya hapsedilmiş prensesle aynı kaderi yaşadığını hayal ederdi. O baba da kızını korumak istemiş, kaderin önüne geçebileceğine inanmış, en büyük zenginliğini, özgürce yaşama şansını elinden almıştı. İşte Eylül'de tıpkı o prenses gibi bir şatoya kapatılmıştı. Eve yakın bir okulda öğretmenlik, özenle seçilmiş arkadaşlar, dost ve akraba torpilleriyle kariyer planları. Bu yaşına kadar bir tek mesleği konusunda çizginin dışına çıkabilmişti. Öğretmenlik... Babasının onaylamadığı bir işti. Boşuna çabaydı ona göre. Geçici bir heves olduğuna inanıyordu. Biraz bu sebepten ve biraz da annesinin baskısıyla zaman tanımıştı kızına. En nihayetinde havlu atacağını düşünmüştü. Ta ki otuz iki yaşında, seçilmiş hayatını geride bırakıp Kars'ın ücra bir köyünde öğretmenlik yapmaya karar verinceye kadar.

Babasının tren garında onu yolcu ederken bir büst gibi kıpırtısız duruşunu hatırladı. Küskün ve kırgın bakmıştı. Küçük kızı bir kez daha sözünü dinlememişti. Bir başına, olmayacak bir maceraya atılıyordu. Yataklı vagon dan bilet almak için ısrar etmişti. Eylül kendisine göz kulak olması için kondüktöre de sağlam bir bahşiş verdiğinden emindi. Özel okuldan ayrılıp yeniden devlete döneceğini, üstelik görev yeri olarak ülkenin en ücra köşesini seçtiğini söylediği gün bu havadis eve bomba gibi düşmüştü. Saatlerce tartıştıktan sonra Eylül'ün son sözü “Baba artık çocuk değilim lütfen artık büyümeme izin ver” olmuştu. Aralarındaki bağ birbirlerine direndikçe lime lime oluyordu. Annesi de bu duruma çok üzülüyordu. Eylül her şeyin farkındaydı. Ama her zaman yaptığı gibi, kimseyi üzmemek için geri adım atan kişi olmak istemiyordu. Bu defa aldığı karardan dönmeyecekti. Gidecekti.

Yolculuk başladı. Bir başına trendeki odasında oturmaktan sıkıldı. Yaşayacağı yerdeki insanları bir an önce tanımak istiyordu. En azından onların soluduğu havayı solumalı, konuşmalarına kulak misafiri olmalıydı. Babası son defa hayatına karışmış ve yataklı vagon konusunda diretmişti. Baba kızın arasında yıllar içinde böyle sağlıksız bir iletişim yöntemi gelişmişti. Baba emrivaki yapıyor, kız direnıyor, en sonunda çaresiz kabulleniyordu. Kendi kendine kızarak dışarı çıktı. İnsanların kalabalıklar halinde üst üste yığıldığı vagon dan geçti. Akşam olmuştu. Ağlayan bebekler, horlayan ihtiyarlar, kimseye aldırmandan bağıra bağıra konuşanlar, yemek sepetini açmış kokusuna aldırmandan soğanı sarımsaklı yolluklarından yiyenler, tuvalet sırasında bekleyenler. Orada fazla kalamadı, koşar adım vagonuna geri döndü. Üstüne yapışan kokudan

kurtulmak için camı açtı. Hava buz gibiydi. Derin derin nefes aldı verdi. Bu vagonda olduğu için mutluydu. Ve itiraf etmek istemese de babasına da minnettardı. Ama içinde bir yerde direnmeye devam ediyordu ve şöyle diyordu: “Aslında bu zaman içinde öğretilmiş bir konfor ihtiyacı. Geçecek...”

Sabah olduğunda trenin buharlanmış penceresinden dışarıyı izledi. Az yol kalmıştı. Anlatıldığı gibi her yer bembeyaz kardı. Dışarda tek bir canlı bile görünmüyordu. Sanki yaşam bu beyaz örtüyle bir süreliğine uykuya dalmıştı. “Acaba İstanbul’da şimdi hava nasıldır? diye bir düşünce geçti aklından. Yüreğinde küçük bir sızı hissetti. Şimdiden doğup büyüdüğü şehri mi özlemişti? “Ne gidebiliyorsun ne kalabiliyorsun. İnsanları suçlamaktan vazgeç be kadın! Asıl ne yapacağımı bilmeyen sensin” dedi kendi kendine. Ve madem bu yola girmişti artık geride kalanları daha az düşünmeli önüne bakmalıydı.

İstasyon beklediğinden kalabalıktı. Trenden inerken soğuk bir tokat gibi çarptı yüzüne. Çok şaşkın bir parça da pişman attı adımlarını. Babasına açtığı savaş ya da çocukça bir inat uğruna mı düşmüştü yollara? Zamanı geri alsa, şimdi çılgınca gelen bu maceradan vazgeçse ne iyi olurdu. Donup kalmış gibiydi. Ne ileri gidebiliyor ne geri dönebiliyordu. Biri yaklaştı yanına, ince uzun yaşıtı gibi görünen bir adam. O kürklü kabanına sımsıkı sarılmış, titremesini bastırmaya çalışırken, genç adam karşısında sadece takım elbise ile duruyor ve hiç üşümüş gibi görünmüyordu. “Hoş geldiniz Eylül Hanım” dedi. İlçe Milli Eğitim Müdürü olduğunu söyledi. Kendisini karşılamaya gelmişti. Kaç öğretmen İlçe Milli Eğitim Müdürü tarafından tren garında karşılanırdı ki? “Tabi ya. Ah baba” dedi içinden. Ama asıl sürpriz o değildi. Aylardır okullarına atanacak yeni öğretmeni bekleyen öğrencileri de yanında gelmişti. Çocuklar ellerinde bayraklar, hep bir ağızdan “Hoş geldiniz öğretmenim” diye bağırdılar. Hepsi incecik kazaklarla, eski püskü ayakkabılarla karşısında duran on beş, yirmi kadar çocuk. Güzel bakan, güzel gülen çocuklar. Birden içinin ısınmış artık soğuğu hissetmez olmuştu.

Tadilat tamamlanınca okulun yeni halinin fotoğrafını bastırıp bir zarfa koyup babasına yolladı. Arkasına da kısa bir not ekledi: “Babacım buradaki görevim tamamlandı, yeni dönemde Sivas’ta olacağım. Ama yaz tatili için yanınıza dönüyorum. Seni her zaman çok seven kızın Eylül”

Denizci Dügümü

Nurdan Atay

Günlerdir bir kelime etmeden odaya kapanan, ağlamaktan gözlerinin akı kırmızıya dönen, bir kelime bile konuşmayan ben değilmişim gibi anlattıkça anlatıyorum. Bir yandan da ikinci tabak kremalı pastayı yiyorum. Halbuki onunla üniversitede pek konuşmazdık. Hep tuhaf bir kız olarak aklımda kalmış. Bense peşinden koşulan güzel ve akıllı olandım. Her şey nasıl da değişiyor.

“Seni Face’de sürekli takip ettim” diyor.

Başımı sallıyorum. Ağzım doluyken konuşamıyorum, elimle bir kendimi bir de onu işaret edip takipçisi olduğumu anlatmaya çalışıyorum. Yine o garip kahkahalarından birini atıyor. Kafeye oturduğumuzdan beri yarım saattir bu kaçınıcı kahkaha.

“Numara yapma, ben Facebook’da hiçbir şey paylaşmadım ki.”

Kıvrak zekâm yuttuğum lokmanın ardından devreye giriyor.

“Onu demek istedim işte, seni takip edecektim arkadaş listemde varsın ama bir şey paylaşmıyordun, bilmiyorum neler yaptığını.”

“Beni boş ver. Sen anlatmaya devam et. Demek işinden ayrıldın ha. Oysa senin iyi bir kariyer yapacağını düşünürdüm üniversitede. Nişan resimlerini de gördüm sonra birden kesildi fotolar, yazılar. Kesin bir şey oldu dedim. Bak, bugün nasıl da karşılaştık. Biliyorsun tesadüf diye bir şey yoktur, demek ki birbirimizi görmemiz gerekiyormuş.”

Gözleri beni baştan aşağı süzüyor. Her şeyi bir çırpıda anlatmaya devam ediyorum. Annemlerin yanına taşınmak zorunda olduğumu, çok kilo aldığımı- o zaten belli oluyor- ve tabii en önemlisini;

“Beni terk etti” diyorum. “Hem de yirmi gündür aramıyor. Nedensiz, öylesine.”

Oysa en yakın arkadaşıma bile söz etmemiştim bundan. Kimse bilmesin istiyordum, hazır olunca söyleyecektim. Şimdi niye böyle çorap söküğü gibi gidiyor ki konuşmalarım.

Şeytani bir ışık yanıp sönüyor gözlerinde.

“Anlamıştım zaten.” diyor uzun siyah saçını savurup. Kırmızı ojeli uzun tırnaklarını masaya vuruyor. Bu ritim sinirimi bozuyor.

“Şimdi hazır ol. Ta tammm”

Çantasından bez bir bebek çıkarıyor. O ne! Aynı Birol... Gözleri kaşları, kıvrık saçları hatta kıyafeti... Yutkunuyorum, yediğim iki tabak tatlı midemde dönme dolap olmuş dönüyor. Kekelememe, şaşkın bakışlarıma rağmen yine o kahkaha.

“Dur dur telaşlanma” diyor. “Bezden Birol işte. Ben senin mesajların kesildiğinde anladım. Yine sevgili işi dedim, nasıl olsa gerekecek diye yapmaya başladım.”

Bu ne ya Wudu ayini mi bu? Kara büyü.

“Korkma yahu bu kadar. Sen ne ilksin ne de son. Biliyor musun beni sevgilim terk ettiğinde bir kadın yapmıştı bundan bana. Çok başarılıydı. O aşağılık sevgilim, neyse onu boş ver. Uzun yıllar bunun üzerinde çalıştım ve artık uzmanlaştım. Bunun uzmanlığı çok farklı. Sakın küçümseme. Bir bilsen sürecini. Yurtdışında bile eğitim aldım. Bazılarımız, doğrudan sağlığa zarar vermek üzerine çalışır, bazılarımızsa eğer aldattıysa ona uygun cezasını. Bense “denizci düğümü” üzerine çalışırım. Bizim camia birbirini iyi tanır. Çok kalabalık değil yani. Tüm dünyada demek istiyorum. Birbirimizi yaptıklarımız biliriz. Sekiz seviye var. Ben şu anda altıncıdayım. İki uygulama sonrası yediye çıkacağım.”

Sanki bilimsel tezini sunuyor. Koltuğa çakılmışım gibi hareket edemiyorum. Gözlerim Birol’da yani onun bez bebek halinde.

“Ne ne demek denizci düğümü? Ne diyorsun Efsun?”

“Gidemesin, gittiği yerde kalamasın tabii ki. Ah o kadar iyiyim ki yakında eğitimliğe de geçeceğim umarım.”

“Nasıl yani, hem mühendislik okuduk biz hatırlatırım. Büyü falan, ay kafam allak bullak oldu. Midem bulanıyor. En iyisi ben gideyim.”

Bir hamle yapıp kalkmaya yelteniyorum. İmkânı yok, yerimden kıpırdayamıyorum. Garsonu arayan gözlerim bile artık sabitlenmiş sadece ona bakıyor.

“Galiba anlamadın” diyor. “Yaptığım büyü değil. Hangi zamanda yaşıyoruz Duru. Ben tüm metafiziksel güçlerimi kullanarak birey üzerinde telepatik yollu baskı

uyguluyorum. Sıradan uyduruk, bir işe yaramayan şeylerden söz etmiyorum. Bu iş çok ciddi. Hem mühendislik ne demek; neyi nerede bulacağını bilecek kadar akıllı olmak demek. Hangi kaynağa nasıl ulaşacaksın, kaynakları nasıl kullanacaksın, optimum çaba, maksimum sonuç. Şimdi bir sakinleş. Eğer sesin çıkmaz ve benim dediklerime uyarsan seni çözerim.”

Demek tesadüf yok derken bunu kastetmiş büyücü cadı, her neyse adı. Ah benim aptal kafam! Beni evden çıkararak o telefon, Birol’un hastanede olduğu haberi, sonra onu orada bulamayınca geri dönüşümde Efsun’a rastlamam.

“Şimdi seni çözüyorum. Sakince oturup beni dinlersen bir sorunumuz olmaz ama bağırıma ya da daha cesur davranıp bana bir şey fırlatmaya kalkarsan olacaklara razıyım diyorsun demektir ona göre.”

Bu tehdit karşısında kim olsa oturup bekler. Birden çözülmüyor elim kolum.

“Ben hiçbir şey anlamadım Efsun. Tamam, kendine değişik bir alanda kariyer yapmışsın ama Birol’a böyle bir şey neden yapayım ki? Neden isteyeyim yani? Nasıl böyle düşündün anlayamıyorum.”

Yine bir kahkaha.

“Bir şey söylemen mi gerekiyor? Tüm izleri bıraktın ardında. Sana özet geçeyim önce eski resimleri başladın paylaşmaya, sonra garip garip alıntı yazılar, şiirlerden oradan buradan iğneleyici sözler. Sonra uzun bir suskunluk. Face bu, her şeyi anlatıyor zaten. Bak Duru, gördüğün gibi bu benim için bir ideal. Şimdi Birol’a ne yapmamı istersin? Gidemesin mi, hep sana bağlı mı kalsın, yoksa kalamasın mı, bir yerde tutunamasın sürünsün mü?”

Birol’a öyle kızgınım ki. Aslında gitme nedenini biliyorum. Benim kaprislerim. Hiçbir şeyden mutlu olamamam. Hiçbir şeyi beğenmemem. Bıktırdım onu. Yanımda kalsa ömür boyu beni isteyip istemediğini bilemeyeceğim. Sürünse bir yerlerde kalamasa o haline üzüleceğim. Bir türlü karar veremiyorum. Kararsızlığımı anlıyor. Tekrar kırmızı ojeli uzun tırnaklarını masaya vuruyor. Aynı ritim. Çantasına eğiliyor birden benim bez bebeğim çıkıyor ortaya.

“İstersen Birol’a sorayım bu soruyu” diyor.

Gidemem de Kalamam da

Sultan Deliklitaş

- Ay başım döndü. Ne çok koli gelip gitti bu eve. Anladık taşıyorsunuz!
- Kolay değil, üç katlı ev taşıyor. Hem niye öyle söylüyorsun ki sen de taşıyorsunuz. Hep birlikte yeni bir eve gidiyoruz.
- Bu halimle mi? Geçen hafta gelen veterineri duymadın herhalde? Benim ölümü seçtiğimi söylemişti, hatırlamıyor musun? Sanki başka şansım varmış gibi. Bu hastalık beni bitirdi. Ben yerimden kalkamıyorum ki başka bir şehre taşınayım. Kediler gibi, senin gibi, ben de sadece huzursuzdum başlarda, ama günler, aylar geçtikçe, hastalığım ilerledi daha kötü oldum. Gelmişim ömrümün sonuna, bu yaştan sonra, bu hastalıkla ben istesem de başka bir yere gidemem, yeni bir hayata başlayamam. Sen gençsin, kediler de öyle. Evin torunları dahil hepinizin küçüklüğünü biliyorum ben. Küçücük bir yavru iken getirildim bu eve, torunlara yoldaş olayım diye. O zamanlar beş yaşında olan Aslı benden korkmuştu başlarda, ama sonra ben büyüyünceye kadar kucağından indirmedim beni. Arda'nın da bu bahçede attığı ilk adımlara, ilk düşmelere tanık oldum. Çok seviyorum ben bu evi de sakinlerini de. Sağ olsunlar bize hep iyi baktılar. Haklarını hiç inkâr edemem ama bana da hak versinler. Ben hayatımın geçtiği bu şehirden, bu halimle ayrılamam. Önce Aslı okumaya diye evden çıktı bir daha geri dönmedi, şimdi başka bir ülkede çalışıyormuş arada tatillerde geliyor biliyorsun. Onu çok özleyorum beraber büyüdük sayılır. Sonra dede hastalandı, onu hep balkondan izliyordum, salonda yatarken bana hep gülümsedi o derin uykuya dalana dek. O da benim için tek seçenek olan dönülmez yere gitti. Sonra Arda okumaya diye evden ayrıldı. Allah'tan hafta sonları geliyor da onu çok özlemek zorunda kalmıyorum. Galiba şimdi gitme sırası bende, o dönülmeyen yerlere gitmem kesin gibi görünüyor bu durumda.
- Ya deme öyle, geçen sene de çok hastalanmış yerinden kalkamamıştın. Sonra biraz kilo verince düzelmiştin. Yine öyle olacak üzülme lütfen.
- Bu seferki farklı biliyorum. Boğazımdan geçmiyor önüme koydukları, ağzımda büyüyor. Su bile içmekte zorlanıyorum arkadaşım.
- Onların da çok üzüldüğünü biliyorsun değil mi?
- Bilmem mi? Büyükanne, kızı, damadı, benim küçük Arda'm hepsinin bana baktıklarında gözlerinden anlıyorum yaşadıkları üzüntüyü ama bu beden de bu hastalıktan başka türlü kurtulamayacak. Neyse bu pandemi yüzünden son aylarım çok güzel geçti. Aslı hariç hepimiz bir aradaydık. Arda'nın okulu da

kapanınca kesin dönüş yaptı sanki, aylardır bizimle kalıyor. Neyse bu pandemi dedikleri şey, onları da bizim gibi evden ayrılmaz yaptı. Misafir falan da gelmiyor artık. En çok bahçedeki kahvaltılara bayılıyorum. Bütün aile bir arada gülerek, eğlenerek bir şeyler yemek, içmek ne güzel oluyor. Bir tek o zamanlarda ben de bir şeyler yemeğe çalışıyorum. Gelip gittikçe kafamı okşuyorlar, beni seviyorlar, benimle konuşuyorlar. Ayıp olmasın diye ben de birkaç lokma yiyip, onları mutlu etmeye çalışıyorum. Onları, seni ve kedileri çok seviyorum. Kedilerle kardeş gibi yaşamak öğretildi bize. Onları bir gün bile kovalamadık. Martılarla, kargalarla bile yemeğimizi paylaştık. Bahçeye dışardan gelen kediler bile dokunulmazdı bizim için. Doğum yapıp yavrularını büyütüp gidenler oldu. O yavrular sahiplendirilip başka evlere, başka şehirlere bile gönderildiler. Gidenleri bir daha göremedik. Gitmek dedim de gitmenin tek canımı acıtan tarafı sevdiklerini bir daha görememek. Üstelik bütün canlılara karşı sevgi dolu sahiplerimden ayrılmak daha da çok üzüyor beni. Yeni evlerinde onlar sana emanet kardeşim. Onlara çok iyi bak, onlarla olmanın keyfini çıkar. Aslı gelince onu benim yerime de kokla, öp pardon yala. Beni de sakın unutmayın oralarda, siz beni hatırladıkça ruhum huzur bulacak emin olun.

- Ya böyle hemen ölecekmiş gibi konuşma lütfen.
- Çok bile yaşadım sahiplerimiz sayesinde. Bize iyi bakıp ömrümüzü uzattılar zaten. Açıkçası taşınma gerçekleşmeden huzurla ölmek istiyorum. Diğer ihtimali düşünmek bile istemiyorum. Beni bırakmayacaklarını biliyorum. Bu hasta bedenle benim o uzun yolu kaldırmam da mümkün değil. Sahi taşınma günü ne zamandı?
- İki haftaya kalmaz gidecekmişiz gibi görünüyor. Evde kutulanmadık bir şey kalmadı. Nakliye firmaları gelip gidiyor. Ha bu arada bizleri de bir hayvan nakliye şirketi götürecekmiş konuşurlarken duydum.
- Ne güzel! Kedilerle birlikte rahatça gidersen. Senden bir şey daha rica edeceğim. Bahçenin şu üst köşesine gömülmek istiyorum bunu benim için yapar mısın? Yapman gereken tek şey, ellerine kazma kürek aldıklarında oraya gidip havlaman. Onlar zaten anlarlar.
- Ya şimdi bunları niye konuşuyoruz ki. Beni üzdüğünün farkında mısın?
- Seni üzmemi hiç istemem ama sanırım ben yarını görecek durumda değilim. Bunu hissediyorum. Zamanı gelince sen de hissedeceksin. Ben senin de benim gibi uzun ömürlü olmanı içtenlikle diliyorum. Hem burada ölmek hepimiz için daha iyi olacak. Şimdi bana sarılır mısın? Benim sana sarılacak gücüm yok biliyorsun. Sonra da benim için bahçenin her tarafında var gücünle koşar mısın kardeşim? Hepinizi çokook seviyorum beni unutmayın olur mu?

Gidenle Kalanın Resmi

Meltem Uzunkaya

Bir: Kalan

Gitti... Ben, tam da ayrıldığımız noktada öylece durmuş, ya da donmuş arkasından bakıyordum... Gittiğine... Benden bir ruh gibi yükselen diğer ben de bana bakıyordu. Belki de hem bana hem giden ona. Durduğuma... O, yürüdüğü için giderek uzaklaşıyordu benden. Yoksa bizden mi demeliyim. Geriye dönüp bakmadı. Arkasını dönseydi kimi görürdü? Görünce döner miydi, dönüp de ne eylerdi? Yol, aynı yol, zaman, yine geçip gitmekte olan bir kış öğleni. Küresel iklim değişikliği yüzünden, derdi. Cismini görmekteyken hâlâ, dili geçmiş zamana geçiverdim bile. Bulutsuz mavi gökyüzüne şükranlarını sunan yüce çınar dalları, o dalların üzerinde en güzel ötüşüyle eşini kazanma yarışındaki bir ardıc kuşu, kendi yok sesi uzaklardan gelen ardıc kuşunun eşi, dünyanın geri kalanı, giden o ve kalan ben. Ya da tersi mi demeliyim. Bu sefer daha bir incelmışti bedeni ve bu sefer o yüzden mi daha bir bükülmüş boynu ve kamburlaşmış sırtı.

İki: Giden

Yürüdüm. Koştu mu yoksa. Bakıyor muydu arkamdan hâlâ?.. Gittiğime... Ne kadar hızlı yürürsem o kadar çabuk uzaklaşmış olurum. Uzaklaşarak, geride bırakmalı, mesafeyi kapanmaz hale getirmeli, göz hizasından ve gönül noktasından da gitmeliyim. Oysa ne kadar çabalarsam çabalayayım bir karabasanda gibi balçıktan çıkartarak atıyorum adımlarımı. Ya da ne kadar uzaklaşırsam uzaklaşayım hep taşıyacağım sırtımda, ok gibi fırlattığı bakışlarını. Ve o bakışların ağırlığıyla yük taşıyan bir hamal gibi belim bükük, sırtım kambur, yüküyle bıraktı beni diyeceğim soranlara. Bir Ardıc kuşu ötüyor, şimdilik onu o da ben de duyuyoruz. O ötüşü duymaya devam ettiği halde benim hiçbir şey işitmediğim o an geldiğinde, yol sola doğru kıvrılmış ve görüş mesafesinden çıkmış olacağım.

Üç: Kalan

Gitti. Ona bakıyordum. Gittiğine. Hareketsiz durup kalışım, anlamlandırma çabasıydı, terk edişini, anlama çabasıydı yitirişi. Nasıl nefes alındığını unutmuş ya da nefesini tutmuş gibi bir an, derin bir iç çekişle sarsılarak, terk edilmiş, kaybolmuş bir çocuk gibi ağlamaktan korkarak şaşkın kalakalmış bir “ben”in acınası gözüktüğüne karar verdim.

Başkasına aitmiş gibi hissettiğim bu ayaklarla ardından gidemem ki? Yetişmeyi bırak, cansızlaşan kolumu kaldırıp veda bile edemem. Tek yapabildiğim onu gözden kaybedene kadar izleyerek belleğime naksetmeye çalışmak. Kâğıt olmuş bedenime, kanaya kanaya bugünü yazmak. Yok oluşun, gidişin ardıç kuşunun ötüşüyle taçlanan sevgilim. Bundan böyle ne zaman seni düşünsem, önce bir Ardıç kuşu uzun uzun ötecek.

Dört: Giden

Yürüdüm. Boyun eğmez, öfkeli bakışlarını takıp sırtıma, yürüdüm. Arkamda kalan sureti, güneş ışıklarının soldurduğu eski bir resim gibi silinecek zamanla. Ancak, o resme her baktığımda ne kadar da güzel diyerek içleneceğim. O resimde güneşin yeryüzüne gönderdiği ışınları kesip kırparak üzerimize konfetiler gibi saçan yapraklar ve dallar, soyunmuş, dökülmüş kuru dallarıyla çıplak ağaçlar, yağmursuz, karsız bir kış bahçesi, tuvalin tam merkezinde o, çapraz üst sağ köşede küçülen perspektifiyle ben olacağız. Zamanın resmi olacak tablonun ismi ve her saniye uzaklaşan ve küçülerek yok olan beni göremeyecek resme bakanlar.

Beş: Kalan

Gitti. Bitti. Devasa kış bahçesinin büyük demir kapısından çıkıp köşeyi döndü. Artık cismini göremiyorum. Yürüdüğü patika yolda kimse yok şimdi. Baktığım resimde gölgesinin izi bile silindi. Zamanla yok olacak birkaç ayak izi belki. Oysa kıpırdamaktan bile korkarak, böylece bakışlarımı üzerinde sabitleyerek gözlerimle tutabilirim onu ve sonsuzluğa nakşedebilirim sanmıştım. Beni bu resmin gerçekliğinden çıkaracak tek bir adım bile atmaktan ya da nefes bile almaktan ölesiye korkarak duruyorum. Artık ben bu resimde tutsağım kimseler bilmese de. Çıkartıyorum tuvaldeki resmi, alıyorum kolumun altına, geriye dönüp yürümeye koyuluyorum. Sadece gayret edeceğim yaşamaya.

Altı: Giden

Köşeyi döndüm. Artık görüş hizasında olmadığım bir noktadayım. Durup, sigara yaktım, ciğerim yandı. Neden, beni durdurmadı, bir daha, onlarca kez daha, binlerce kez daha, eskiden yaptığı gibi. Bu kez farklı olan neydi, onu durduran, beni durmaktan alıkoyan? Bu kadarlık mı? Bir köşeyi dönersin, sesler ve görüntüler arkanda küçülerek yitip gider. Hâlâ orada, bıraktığım yerde olabilir mi? Vedalaştığımız yerde. Şu anda tek hissettiğim merak. Geri dönsem!

İşte yine o kış bahçesinin girişindeki demir kapıdayım. Bulduğum köşeden çaprazdaki köşeye, onu bıraktığım yere bakıyorum. Kimse yok. Boşluk. Dikdörtgen bir bahçenin, kısa ve uzun kenarlarını dar bir toprak yolun ve gerisinde tek katlı eski bahçeli binaların çevrelediği, ortasında da dut, şimşir, akasya, çınar, ceviz, incir ağaçlarının kapladığı bir o kadar dolu ve bir o kadar boş bir park-bahçe burası. Ve şu anda, dünya üzerindeki bu bahçede o yok. Oysa az önce onu burada bıraktım. Neden neden yan yana duran şu iki çınar gibi kök salamadık toprağa. Sadece güneş, toprak ve su niçin yetmedi, bize de onlara yettiği gibi. O olmayınca artık bu park, bahçe de olmayacak hayatımda. Buraya sadece onun için gelirdim! Bir de delilerin, kedilerin, eski binaların, ihlamur, çınar, akasya, at kestanesi, servi ve çam ağaçlarının hatırı için. İnanamıyorum, her yer yerle yeksan olmalıydı az önce. Hiçbir şey olmamış gibi duran, bozulmayan bahçeye inanamıyorum. Ağaçlar yerlerinde duruyor. Sanki o ayrılık anından beri tek bir yaprak bile yere düşmemiş. Güneş, bulut arkasına saklanmadan, yalancı bir bahar şarkısı fısıldıyor bahçeye. Ardıç kuşu da ona eşlik ediyor. Nasıl imrenilesi. Oysa yağmurlar, karlar, fırtınalarla tarumar olmalıydı her yer.

Yedi: Kalan

Zaman ne kadar daha yol aldı. Senden kalan boşluğu, bahçedeki zamanın izini görmeliyim. Bilmiyorum kaç saat külçe gibi oturduktan sonra binadan çıkıp benden ayrıldığım yere dönüyorum. İşte dikdörtgen bahçenin kösesindeyim yine. Ardıç kuşu güneşle aldatmış sevgilisini, beraberce kaçıp gitmişler. Sanki geçici bir tılsımla aydınlatılmış olan bahçedeki büyüün zamanı dolmuş da tılsım uçup yok olmuş gibi. Yerden kalkan ufak hortum girdaplarına yakalanan yapraklar, dönerek yukarıya yükseliyor. İsa'sını bekleyen çarmıhlar gibi göğe uzanıp kalmış kupkuru dallar. Yokluğunun koyulttuğu ruhsuzluk etrafımda uğulduyor. Az önce bahçenin renklerini ceplerine doldurup kaçan yaramaz çocuk sendin biliyorum. Biliyorum, bahçenin renklerini paletinde götüren o çılgın ressam da sendin. Ellerim boş, yüreğim boş, zihnime nakşettiğim resimle kalakalıyorum bir başıma.

Sekiz: Giden

Bütün gece uyumadım. Güneşin doğuşunu izlemek için arabamla Haliç'e gittim Caddeleri bomboş hayal etmişim oysa sabahın bu saatinde kent huysuzlanmaya başlamıştı bile. Denizin, incecik şıprtılarıyla okşadığı kederimi, birazdan suya teslim edeceğim. Hep söylediğin gibi ırmağı, denizi olmayan bir şehirde yaşayamazdım ben. Sensizliğin bu ilk sabahında bir yandan üşüyerek titrerken, bir yandan varlığımı hissediyorum. Buradayım, bulutlu gökyüzü, güneşin, altın parıltılı bir portakal gibi doğmasına izin vermiyor. Onun yerine onca buluttan örtüsüyle kuşanmışlığa rağmen,

belli belirsiz renk tayflarının karanlıkla mücadelesi sarıyor etrafımı. Her gün yaşadığımız bu değil mi? Her günün sabahında, karanlık yerini ışığa terk ediyor. Gün, aydınlanıyor.

Dokuz: Kalan

Gün aydınlanıyor. Doğa yasaları acı çeken beni dikkate bile almıyor. Hayır, öyle pırlıl pırlıl bir gün değilse de yeni bir gün başlıyor. İşe gidiyorum ve bahçeden geçiyor yolum. Dün çıkıp gittiğin demir kapıdan içeri bu kez ben giriyorum. Saçma biliyorum, ama gözüm uzakta dikdörtgenin çapraz köşesindeki beni arıyor. Seni görmek için başımı çeviriyorum ki yoksun. Bir ağacın arkasından çıkıp gelivereceksin diye ağır ağır yürüyorum. Bastığım bir dal parçası çıtırtıyla kırılınca körpe bir sızı yüreğime tekrar yayılıyor. Karganın biri, ufak bir simit parçasını, dün akşamki yağmurdan arta kalan su dolu küçük gölcükte ters yüz ederek ıslatıyor. Böylelikle daha rahat koparacak. Yine sen, ah sen, çoktan kargaların sorun çözme biçimine dair methiyelere başlamış olurdun. O gitti diye bağıriyorum kargaya, gak diye uçuyor. Onu izleyen bir ikisi daha gakiyor.

On: Giden

Gün aydınlanıyor.

Gitmek Yarı Yarıya Kalmaktır

Arif Kamil Olgun

Hep birileri vardı çevremde. Yalnız olup olmadığımı sorgulamak aklıma bile gelmemişti. Yüzüme bir tokat gibi çarpınca yalnızlık... Şaşırdım. Bu kadar yalnız olduğumu bilmeden yaşamışım bunca yıl. Aslında yalnızlığın, yalnız olmakla pek bir ilgisi yoktu. Sevdiklerinin yanında da yalnız hissediyorsan kendini öylesin. Neden? Korona etkisi mi? Herkese sallanan parmak, sadece koronanın mı yoksa salgının ardında gizlenen başka bir otoritenin parmağı mıydı? “Evde kal ve diğer insanlardan uzak dur!” Nasıl uzak duracaktım? Sevgimin dışı vurumu olan kucaklaşmadan, kollarımla sıkıca sarılmadan, elimi sevdiğimin eline, yüzüne, saçına değdirmeden, onun gözlerine yakından bakmadan nasıl duracaktım? Ama durabildim. Alıştım. Bir avuç gökyüzü ve daracık sokaklardan ibaret dışarıyı seyretmekle yetindim. Temiz görünen sokaklarda belli saatler arasında kısa yürüyüşler yapıyordum. Çevremizde yürüyüş alanımız yoktu.

Bir gün yürürken garip bir şey oldu. Ayaklarıma takılan, altında ezilen, çıtırdayan ve hatta inleyen bir şeyler vardı sanki. Dikkatle bakındım bir şey göremedim. Sokak temizdi. Yürüdükçe aynı sesleri tekrar duydum. Endişelendim. Eve dönmeyi düşünüyordum ki, Ak apartmanında oturan Komiser Abbas balkondan seslendi: “Hey moruk! Dikkat et düşüp başımıza iş açma sakın!” Komiserin oradan, aynı anda önüme bir şeyler düşerken benzer sesler çıkardığını fark ettim. Dikkatle bakınca düşen şeylerin nezaket, diğerkâmlık ve sevecenlik olduğunu gördüm. Ve dehşet içinde diğerlerini de görmeye başladım o an. Sokak, fırlatılıp atılan sevgi, saygı, zarafet, hoşgörü, utanma, arlanma, merhamet, hak, adalet, doğruluk, dürüstlük gibi yüzlerce insani değerleri ifade eden şeylerden oluşan çöplerle doluydu. Ve ben yürürken kırılğan sesler çıkaran, inleyen şeyler, insanı insan yapan aklın, bilginin, görgünün, kültürün ürünleri olan görkemli bu kavramlardı. İnsanlar, bu değerleri çöpe dönüştürüp sokağa, caddeye, meydanlara, gelişigüzel her yere atıyorlardı. İşte çürümenin boyutunu o zaman gördüm. Nedense hiç şaşırmadım. Her şey çok normalmiş gibi kahkahalar duydum peşim sıra. Nasıl gülebiliyorlardı? Bu rahatlığı nereden buluyorlardı? İnsanın en yüce değeri aklın bu kadar aşağılandığı, nakdin el üstünde tutulduğu bu mahallede nasıl yaşanırdı? Boğuluyordum. Eve yarı ölü olarak döndüm.

Bütün bunlara koronanın tek başına sebep olmadığı kesindi. Salgını fırsata çevirmek isteyen, sinekten yağ çıkarmada mahir olan insanlar vardı. Kafede içilen bir bardak çayda bile “fırsatçılık” vardı. Direktiflerini tek elden veren ve icra eden makam ve onu

çevreleyen insancıkların gayretkeşliğiyle, basit mantık kurallarını bile dışlayan, görgüsüzlük, bilgisizlik, yalancılık, arsızlık, hırsızlık, dalaverecilik konusunda insanları yetkin kılan, dönüştüren başka bir salgın daha vardı. Bu, ötekinden daha korkunçtu! Benliğimi kaplayan sıkıntı yoğunlaştı. Ağırılığına katlanamadım. Giderek bozulan akıl sağlığımın yanı sıra, değişik organlarımda uç gösteren beden sağlığımdaki bozulmalar birbirini tetikledi. Bir yanımdı, diğer tarafıma düşmandı. Yapabileceğim tek şey, aklımı bedenimden ayırarak yükseklerde, Tanrısal alanlardan bir yerde korumaya almaktı. Ama nasıl?

Kafkaslar'a masallar diyarı "Kafdağı" denmesinin nedeni, yurtlarını mecburen terk eden büyüklerimizin, özledikleri ve dönmeyi umut ettikleri memleketlerini, masalsi bir üslupta anlatımları yüzünden olmalı. Ata yurdu Gürcistan'ın dağlık bölgesinde kuleleriyle ünlü, nüfus yoğunluğu az Svaneti bu yüzden aklıma geldi. Aklim istediği her yere ışık hızında gidebiliyorken, zavallı bedenim bunu yapamıyordu. Ondan ayrılmak zorunda kaldım. "Ortadan yarılmak" işte böyle bir şeydi. "Kalmak ya da gitmek" ikilemin iki ucu da kirliydi. Hem terk eden hem de terk edildim. Çok zor bir şeydi! İnsan zamanla her şeye alışıyor. Bazı şeylere asla alışmamak gerektiğini o zamanlar öğrendim. Svanetideki en yüksek ve boş kulelerden birini seçerek yerleştim. Prometheus'u Tanrılar cezalandırmak için zincirlerken, ben aklıma mukayyet olmak için zincirledim kendimi. Ayak bileğime bağlı pranganın zincirlerini şingirdatarak taş kulenin tepesinde volta atıp duruyordum. Prangadan kurtulsa aklim, kulenin burcuna çıkıp, "ince uzun bacaklarının üzerinde yaylanarak", geride bıraktığı bedenine uçmak için atlayacaktı. Gecenin koyuluğunda yıldızları izleyerek kendimi avuttum. Samanyolunu, bol ve parlak yıldızlı gökyüzünü izlemeyi ne çok özlemişim meğer?

Birden çevremde dolanıp duran sesler duymaya başladım. Ürktüm! Hayra alamet değildi. Yoksa bunlar sokakta duyduğum aynı sesler miydi? Dikkat ettim, bunlar daha derinde fısıltıyla konuşan ve kendini tam ele vermeyen gizemli seslerdi. Üstelik imalı bir dille, "tamam öyle galiba" dediğinde, "öyle" olmayan, "öyle" olmadığına kanaat getirilmişken öyleymiş gibi duran bir dildi. Antik Yunanda Delfi (Delphoi) tapınağındaki rahiplerin ve yine antik Kolhid'in* kâhin rahibesi Medea'nın diliydi bu dil. Ne olduğunu, neler dediğini anlamıyordum. Düşünmeye, kavramaya çalıştım.

Gökyüzünü seyrederken duyduğum sesler üzerine dikkat kesilmiştim. Kendini evrenin ritmine bırakmış dünyanın nefes alıp vermesini duyabiliyordum. Karlı Kafkas dağlarının sivri uçlarındaki buzullar, koyu lacivert gökyüzünün yıldızlarıyla ışıltıyor, gözlerimi kamaştırıyordu. Tabiat ana göz kırpan, irili ufaklı mücevherler gibi yıldızlarla işlenmiş "Samanyolu" motifıyla bezeli ipekli bir harmaniye bürünmüştü.

Dans ediyor, kendi çevresinde bir kirman gibi dönüyor, zamanı büküp, Altın Post'un yünlerinden biz İnsanoğulları için kader iplikleri eğriyordu. Her birimizin payına düşen bu iplikleri, hücrelerimizdeki sandığa kapatıp kilitliyordu. Her şey ama her şey bu yasayla uyumluydu. Gece, ihtişamıyla sürüyordu. Flüt, Çonguri, Duduki ve Doli gibi yerel çalgılardan bir orkestra eşliğinde, destanlardan parçalar okunuyor, ışıklar, sesler, renkler ve şekiller kulenin çevresinde uçuşuyordu. Tüm zamanlar o anı yaşıyor, geçmiş ve gelecek bir arada aynı mekânı paylaşıyordu! Bu gizemli sesler her yerden geliyordu. Gökyüzü ekranında, bunları fısıldayanların görüntüleri beliriyordu aynı anda. Sokrates: "Bilgi erdemdir." Herakleitos: "Her şey akar." Delphoi Rahibi: "Haddini bil" diye fısıldıyor, sislerde kayboluyorlardı. Bu gösteri şöleni karşısında korkularımı unuttum. Kendimden geçtim ve bu temaşanın bir parçası oldum.

Karanlıktan çıkıp önümde, çarمیhtaki İsa'nın sureti belirdi. Yüzü mahzundu. Derin bir hayal kırıklığı içindeydi. En gaddar insanı bile insafa getirecek acı yüklü gözlerini semaya dikerek inliyordu: "Eli... Eli... Lama Sabaktani" (Tanrım... Tanrım... Beni neden terk ettin?) Tanrının onu terk ettiğini kavradığı o an, İsa'nın öldüğü andı. O görüntü sisler arasında kayboldu. Yeni görüntüde, az sayıda ona inananlar, İsa'yı çarمیhtan indiriyorlardı.

Meryem, derin acılar içinde oğlunun çarمیhtan indirilişini izliyordu. İsa'yı getirip acılı ananın kucığına verdiler. O sırada evren ürperdi, yıldızlar karardı. Şimşekler çakmaya, gök kuru kuruya gürlemeye başladı. Bir iki saniyelik gecikmesinin, vefasızlık sınırını aştığını kavrayan tanrı, öfke ve acısından böğürüyordu. Az sonra görüntü ve sesler kayboldu. Etraf derin bir sessizliğe gömüldü. Sustuk. Sessizlik bile matemdeydi!

Ve sonra gökyüzü tekrar dalgalandı. Bu sefer Medea'nın görüntüsü belirdi. Ellerinde çocuklarının kanı vardı. Pişmanlığı, derin kederi, çılgın bakışlarından fıskırıyordu. "Lanet olsun! Beni ve kutsal Altın Post'u ülkemden koparıp, yalancı, hırsız, ikiyüzlü narsist İason'un peşinden sürükleyen 'kör aşka'... Bu çılgın aşka mahkûm eden 'sağır kadere' lanet olsun! Çocuklarımı arıttım. Yalancılık, arsızlık, hırsızlık ve onursuzluktan temizledim. Onları, İdealar Dünyası'na hazırlamak için başka ne yapabiliirdim? İnsanlar beni anlamadılar! Kıskaçlıktan gözü dönmüş katil dediler." Sustu ve çılgın bakışlarını bana çevirdi. Onu, Euripides'in Tragedyasındaki Medea'yı oynayan bir oyuncuyu izler gibi izliyordum. Kederini anlayacak bir insana gereksinimi vardı. Ona sevgi ve merhametimi sundum. Çocuklarının cansız bedenlerini kucaklayıp arabasına taşıdı. Dört ejderhanın çektiği altın arabasına atlayıp göz açıp kapayana kadar, İdealar Dünyası'na doğru uçarak gözden kayboldu.

Bu trajik olayların etkisi altında iki büklüm inliyordum. Bu esnada Kibele göründü. Evren tekrar ışıltılı bir güzelliğe, huzurlu bir sükûnete büründü. Aslan figürlü kolçakları olan fildişi bir koltukta oturuyordu. İri memeli, geniş kalçalı ve bebek yüzlü bu ‘Anaların Anası Tanrıça’ bana gülümsedi. Bu, kurtuluşum demektir. Acı, dert ve kederlerin içinden çekip çıkardı, kucağına oturttu beni. Kibele’nin kucağında başımı iri memesine yasladım. Ana kucağında hangi çocuk huzur bulmaz ki? Kadim bir ninninin eşliğinde bilmem gerekenleri kulağıma fısıldıyordu:

“Bütün canlılar için hayat bir yolculuktur. Senin yolculuğun ana rahminden kopuşuyla başladı. Dar geçitte, meşakkatli bir yolculuktan sonra dünyaya geldin. İşte tam o an içgüdü, ayrılığın ve yalnız kalmanın acısını hissetti. İlk ağlaman bu acıya verdiği tepkiydi. İlk gözyaşın o zaman aktı. Hem gözünü hem tenini yaktı. Tek tesellin, annenin kucağında emdiğin ilk süttü. Bütün ömrün, annen olan tanrıçanın rahminde, onunla bir ve tek olduğun o anı aramakla geçecek! Ona dönmek için ‘İnce uzun bir yol’ kat edeceksin! (Bu, Âşık Veysel’e bir selamdı.) Her canlı eninde sonunda Toprak Ana’sına, rahim olan tanrıçasına dönecektir. Bu gerçeklik genlerinizde kodlanmıştır. Kodlama değişmediği sürece, bu böyle sürmeye devam edecektir”.

Kendimden geçerek dinledim ve sordum: Sevgili Kibele, anaların anası... Ben şimdi öldüm mü? Yüzünün sevecen bir tebessümle aydınlandığından emindim. “Yok!” dedi. “Adonis gibi seni bir süreliğine dünyada tutacağım”. Oh! dedim içimden. Rengârenk ışıklar, ninni tadında fısıltılar, gök ve yıldızlar, dağlar, taşlar, ağaçlar... Hep birden çevremizde tavaf ediyordu...

Huzur içinde uykuya daldım ve oradan rüya olup çıktım!

*Gürcistan’da Karadeniz’in kıyısında antik bir kent devleti

Madam Katina'nın Son İstanbul Seyahati

Nezir Suyugül

Cemil biliyorum, beni çok sevdiğini. Fakat ben seni daha çok seviyorum. Kırk yıl önceki İstanbul turnesinde çok kibar bir beyefendi olarak kulise gelmen, elindeki bir buket çiçeği taktim etmen, elimi nazikçe öpmen, gözlerimin içine beni daha iyi görmek, tanımak ve anlamak için derin derin bakman, geri çekilip muhteşem konser için teşekkür etmen, halbuki o akşam detoneydim, demek farkına varmadın ve işte şimdi buradayız. Yıllar ne çabuk geçti. Aileni üzmemek pahasına çok geçmeden benim yanıma, Atina'ya geldin. Ben de sana kapıldım, ben de ailemi üzdüm. Bir Müslümana kız vermek istemediler. Ancak zamanla, seni tanıdıktan sonra, annem gizlice bir ara bana oğlumuzu hoş tut Katina demişti. Aman anne demiştim, o beni hoş tutsun. Doğrusu sen de bana prenses gibi davrandın. Bir dediğimi iki etmedin. Senden memnunum. Hani derler ya sizin tarafta Allah razı olsun, aynen öyle. Artık yaşlandık, torun torba sahibi olduk. İkimizde şehrimizi özledik, İstanbul'umuzu. Belki bu son gelişimiz olacak. İçimizde o hevesi bir daha hissedebilir miyiz? Bundan kuşkuluyum. Artık rahat yürüyemiyoruz, birkaç adım atsak dinlenmek gerekiyor. Neredeyse her yere araba ile gidiyoruz. Yıprandık. Biliyorum, gönlümüz hala genç diyorsun. Fakat kafa kağıdımız eskidi, görmezden geliyorsun. Yine de haydi senin dediğin olsun. Bir gayret, İstanbul'un verdiği coşku ile kızımız üç günlük bir İstanbul seyahati ayarladı. Belki bu son görüşümüz olacak İstanbul'u. Hatırlarsın en son on yıl önce gelmiştik. O zaman sen hiç mutlu olmamıştın gördüklerinden. Değişti, demiştin. Eski, çocukluğumun İstanbul'u bu değil demiştin. O artık kayboluyor demiştin. Fakat benim için her zaman bir kraliçedir bu şehir. Kabul ediyorum eski günler geri gelmez. Artık o bozulmamış, beton yığınına dönmemiş İstanbul'u arama. Dünya değişiyor, insanlar değişiyor. Biz değişmedik değil mi Cemil? Ben İstanbul'da kalan ne varsa yıllar önceki gözlerimle, duygularıyla, özlemimle bakıyorum. Zihnimdeki eski günleri geri getiriyorum. Hayallerimdeki eski İstanbul'u yaşıyorum ve mutlu oluyorum.

Cemilciğim, hayatım. Ben Atina'da bir program yaptım. Bu defa İstanbul'u o program çerçevesinde gezeceğiz. İlk gün, yani o gece otelde dinlendikten sonra ertesi gün, bacaklarımız bize ihanet etmezse Taksim meydanından Tünel'e kadar yürüyeceğiz. Yorulursak tramvaya bineriz, eski günlerdeki gibi. Pera'yı, Galata'yı gezeriz. Dar sokaklarda dolaşıp eski sesleri dinleyeceğiz birlikte. O sesler bize yabancı değil. İp atlayan, top oynayan, koşan çocukların sesleri. Balkonda çamaşır asarken dedikodu yapan kadınlar. Belki çingirak çalarak geçen bir yoğurtçuya da rastlarız. Yukarı doğru

bakarak, “madam bir şey lazım mı?” diye bağırarak bakkal çırağı. Tünelle Karaköy’e ineriz. Köprüde balık tutanları seyrediyoruz. Uzakta sisleri içinde Yeni Cami. İnsanlar cıvı cıvı. İşte bunlar İstanbul demek Cemil. Geri döneriz. Galatasaray lisesine varmadan bir muhallebeci vardı hani. Hatırladın mı? Orada çorba içer, tavuklu pilav yeriz. Sonra Lebon’da supangle ısmarlarsın bana. Bilirsin çok severim. Sade kahve içeriz. Oradan çıkınca Taksim’den Emirgan otobüsüne biner boğaza gideriz. Fazla esmiyorsa biraz yürürüz sahilde. Çınar altında akşam çayımızı yudumlarırken karşı sahilde güneşin son ışıklarını seyrediyoruz. Birbirimize bakar gülümseriz, sen benim elimi sıkıca tutarsın. Gözlerimizi kapatır martı seslerini dinleriz. Tarabya’da balık yer, bir iki kadeh içeriz. Otelimize döndüğümüzde boğazın boynundaki ışıklı kolyeyi seyrediyoruz birbirimize sarılarak. Söz veriyorum ağlamayacağım.

İkinci gün sabah erkenden Sultan Ahmet ve Ayasofya. Son resimlerini gösterdi kızım. Meydanı fena düzenlememişler. Geceleri ışık ve ses gösterisi de yapıyorlarmış. Simitlerimizi yeriz meydanı gezerken. Nereden baksan iki bin yıllık tarih var orada. Beyazıt’tan kapalı çarşıya gireriz. Orası da başka bir alem. Işıltılar içinde bir dünya. Bir koşturmaca ki sorma gitsin. Çarşının uğultulu sesleri kulaklarımda. Kuyumcular, antikacılar, halı kilim satanlar. Şerbetçiler, piyangocular. Dolaşa dolaşa Eminönü kapısına yaklaştığımızı burnumuza gelen baharat kokularından anlarız. Kışın boğazımız ağrıdığında annemin yaptığı tarçınlı, zencefilli, karanfilli çayları hatırladım. Kırmızı, hafif acımsı. Limon sıkardı annem iyi gelir diye. Sonra Sirkeci’de bir esnaf lokantasında mercimek çorbası içer, pilav üstü kuru yeriz. Karnımız doyduğunda garsonun getirdiği tavşan kanı çay ne kadar güzeldi. Eminönü’nden vapurla Kanlıca’ya doğru yola çıkarız. Sağlı sollu iskelelere, yalılar, bazısı harap vaziyette. Deniz havası, vapur düdüklüleri, çevremizde uçuşan martılar. İşte İstanbul Cemil, duyuyor musun? Küsmeye bu şehre lütfen. Hala güzel. Tut elimi, benim sevincim sana da geçsin. Mağrur Rumeli Hisar’ın karşısındaki sessiz, çekingen ve kavruk Anadolu Hisarı beni her zaman hüzünlendirmiştir. Sana da öyle gelmiyor mu? Baksana şuna, sanki perişanlığı görünmesin diye saklanıyor. Gün biterken Salacak’tan Kız Kulesi’ni ve İstanbul silüetini görmek istiyorum hayatım. Lütfen acele edelim. Gurubun bu renkleri içimi yakıyor sanki. Mutluluk veren bir hüzün tablosu. Bir gün daha geçti ömrümüzden. Uzaklardaki Süleymaniye muhteşem görünüyor. Bak bak Galata Kulesi ışıklar içinde. Karaköy’de balık ekmek yiyelim mi? Kırmızı soğanla. Ne dersin? Beni kırmayacağını biliyordum. Çocuk gibi oldum değil mi? Canım benim. Seni gerçekten seviyorum, hem de çok. İyi bir insansın. Senin yanında rahatça şımarabiliyorum. Sonra otelimize gidip dinlenelim. Yarın daha çok yorulacağız.

Son günü şöyle planladım Cemil. Beşiktaş'tan vapurla prens adalarına gidilecek erkenden. Burgaz adada kahvaltı, Büyük adada payton gezisi, Halki Palas'ta öğle yemeği. Otelin terasında biraz dinlenip denizi seyrettikten sonra akşama Kumkapı'da akşam yemeği, meyhanede. Mezeleri çok özledim. Hele uskumru dolmasını. İnşallah mevsimidir. Hatırlar mısın son geliğimizde Kör Agop'un meyhanesine götürmüştün beni. Cimri adam, her şeyi tadımlık veriyordu. Lakerda, midye tava, karides güveç tereyağlı. Enfesti. Adamın kedisinin gözü de kördü fark ettin mi? İstanbul'daki bu son gecemizde anason kokmak istiyorum Cemil. Sakın bana engel olmaya kalkma, tamam mı? Bu akşam şöyle gönlümce keyif çatmak, elli atmış yıl öncesinde Samatya'daki evimizde, on yaşındaki Katina'nın babasının rakı masasındaki halini hatırlayarak, başımı arkaya çevirip mutfaktaki anneme, Marika nerede kaldı bizim kalamarlar, diye seslenişini yeniden duymak istiyorum. Söz veriyorum ağlamayacağım. Ama ya göz yaşlarım beni dinlemezse.

Yemekten sonra hemen kalkalım Cemil. Geç kalmayalım. Bizi Galatasaray'daki balık pazarı bekliyor. Baksana Nevzade'ye, ışıl ışıl. Yaşlı, genç herkes demleniyor ufak ufak. Manavlar, balıkçılar, her yer rengarenk. Şöyle durayım da bir resmimi çek lütfen. Burası başka bir dünya, çok seviyorum balık pazarını. Çok az tadına bakacağım kokoreçin. Merak etme midem sağlam. İki de midye dolma aldım mı tamam. Yeni çekilmiş kahve kokusunu alıyor musun? Kuru kahveci Mehmet Efendi bu. Mis gibi. Nerede olsa tanırım. Bizim Atina'nın kahvesine benzemez. Koyu kavrulmuştur. Birkaç paket alsak mı? Taksim meydanı ışıl ışıl. Çok eskiden bu meydanda orkestralar çalardı. Mustafa Kemal müziğe, sanata önem verirdi. Geçmişte kaldı o günler. Şimdi kimse birbirinin yüzüne bakmıyor, herkesin bir acelesi, telaşı var. Bunları görsem bile sana hak vermek istemiyorum Cemil. Sonunda otelimize geldik. Hay Allah, gördün mü? Piyer Loti'ye çıkamadık, Eyüp Sultan'da dua edemedik. Ömrümüz varsa bir daha ki gelişiimize inşallah.

Sevgili Katina'mı uzun süren bir hastalıktan sonra dün toprağa verdik. Tüm aile kilisedeki törenin ardından sahildeki lokantaya geldik. Onun sevdiği tüm mezeleri ve yemekleri ısmarladık. Masayı donattık. Tam aşkımın istediği gibi. Bir de büyük Uzo açtık. Neredeyse hiç konuşmadan kalplerimizde onu yaşayarak yemeğimizi yedik. Ertesi gün büyük kızım Amerika'ya, küçük kızım da Fransa'ya gidecekti. Kahvelerimizi içerken yastığının altında bulduğum bu mektubu okudum çocuklarıma gözyaşları içinde.

Tahterevalli

Dilek Karaaslan

Uzun, ince bir masadayız. Masanın bir ucunda biri, diğesinde öbürü, ortada ben. Biri gençliğinin, enerjisinin doruğunda bir kadın. Diğesindeyse iş bitmiş, orta yaş eşliğini çoktan atlamış. Ben yine ikisinin ortasında. Aramızdaki mesafeyse görünenden daha fazlası.

Konuşmalar bildik, solumdaki genç olanı konuşkan. Planları, heyecanı, direnci, istenci, hayalleri; yorulana kadar soluksuz anlatıyor, yanakları al al. O konuştuğça diğeri daha fazla sessizliğe gömülüp gülümsüyor. Anlatmak istediği her şeyi o gülümsemenin içine sakladığını anlayabiliyorum. Sonrasında yine suskun. Enerjik olan bunun farkında değil. O başlamak istiyor, diğeri bitirmek. Birinin planı, diğersinin deneyip vazgeçtiği. Birinin gözünde arzu, diğersinininde beklediği sonun belirsizliği, bıkkınlığı. Biri henüz şekerli çay içiyor, içkiye hiç başlamamış, diğeri yeşil çay. Benim önümdekiyse her ikisinin şerefine kaldırdığım ince uzun bardaktaki ağartılmış sıvı. Onlar tahterevallinin iki ucunda, bense tam ortalarındayım ne ona ne diğersine öykünen bir kaldıraç. İkisi de dünyayı anlamış olduğunu sanıyor, solumdakininde ne isterse yapabileceğini düşündüren sonsuz bir fiziksel güç ve istenç, diğersinde vazgeçtiği her bir eşyanın ve arzusunun yaşamımı basitleştirdiği inancı. Durdukları noktanın biricik ve tek gerçek olduğuna kesinkes iman etmişler ayrı ayrı. Benim gerçeğimse tam bu anda. Ne geçmiş ne gelecekte, sonsuz bir şimdideyim. Gözlerim ping pong topu gibi gidip geliyor soldan sağa, sağdan sola. Birinde küçük serzenişler, hırslar, küçük öfkeler. Aksî babasının onayını almak için tükettiği enerjiyi yapmak istediklerine harcayabilse eğer, -ah neler olacak o zaman- tiyatrocü, spiker, oyuncu, daha neler. Onu yoran ailesi, yapmak istediklerini sığdırmaya çalıştığı o küçücük cep harçlığı. Küçük bir kasaba-kentte yaşamanın boğucu havası. Babası hep engelliyor onu, ama eni sonu gidecek. Ya rızasını alarak ya da alıp başını bir gün. Diğersindeyse “her şeyin kıyısında olma” duygusu, gitgide etrafında eksilenlerin hüznü. Üzerine çöken her bir gecenin ardından görebileceği günyüzü sayısının hesabı. Her sabah, yeni bir günü daha kazanmanın basit mutluluğu, Ölümün çoğu gece yarısından sonradır, diyor, birdenbire. Sonra yine susuyor.

Biri hayalini kurduğu şiddeti hayli yüksek tutkulu aşkı anlatıyor. Onu beklediğini, bulduğunda tamamlanacağını. Diğersiyse erinde gecinde en büyük sanılan tutkuların bile mutlak yalnızlık arzusu karşısında tükenip gideceğini. Her şeyin sıradanlaşacağını. Vakti geldiğinde o “en büyük tutku” denilenin bir ağı kesicinin yerini almaktan bile

aciz kalacağını. Asıl olan tek duygunun mutlak yalnızlık olduğunu. Susuyoruz. Bolca düşüncenin, konuşulamayanların içini doldurduğu kocaman, katmanlı bir sessizlik. Gitmem gereken noktada oturana baktığım zaman yol almak anlamsızlaşıyor, solumdakiyse artık çok geride kaldı. Dönmeyi hiç istemeyeceğim kadar geride. Bir açmazın içindeyim ne gidebiliyor ne de kalabiliyorum. Sağımdaki bunun farkında, kızaran yanaklarımı, torbalanan göz altlarına bakıyor bir süre, sonra katlanmış bir kâğıt çıkarıyor çantasından. Bir mektup, diyor. Bir parça merak bırakarak masaya, elindekini bana uzatıyor.

Sadece sen okumalısın. Onun için henüz çok erken. Ama senin için.

Sesinde ne hüznün ne neşesinin, olduğu gibi dümdüz. Katlarını açıyorum, beyaz, çizgisiz bir parşömen kâğıdı, sadece bir yüzüne yazılmış. Eğilip okumaya çalışıyorum, kısacık, okunaksız. Kötü bir yazı. Benim yazım. Görüntü hızla bulanıklaşıyor.

Uyandığımda yüzüm yanımdaki sehpaye dönük. Üzerinde not defterimle kalemim beni bekliyor. Artık bu rüyalardan yorgunum, iki kadının arasında kaldığım ortalama bir yaşamı sürdürmekten de. Masanın diğer ucuna, gülümseyen, suskun kadının zamanına doğru ilerlemeyi beceremeyecek kadar yorgunum. Kalem elime alıyorum.

Ya Nasip!

Canan Kuzuloğlu

Köyün saf delikanlısı Memiş de yanıkta ona. “Dere boyuna gel, gonuşceklerim var senlen!” deyince yüreği hop etmişti garibanın. Bir çırpıda anlatıverdi Meryem her şeyi... Meğer o da Memiş’i severmiş... Kaçıp gideceklermiş buraladan... Plan neyim bilem yapmış. Yalnız Memiş iyi ezber etsinmiş:

-Tamam de mi, eyice belledin de mi?

-He ya!

-Peki, tekrar et bakem!

-Önce bu bilezikleri bozcem sonra tabanca alcem susturmalı ama öte şerherden.

-Kurşunları unutmeyon de mi?

-Yoh, unuttur muyum heç? Gaç tane alem?

-Ne bilem ben? Onu da sen düşün! Aşgımızı gurtercen ya! Sonra?

-Sonra düğün günün bekleycez.

-Sonra?

-Bahçede düğün dernek edilirken ben gelin odasına gircem.

-Afferin len sana! Merdivenleri aş, sağ yandaki oda; unutmeyon de mi? Haa, bi de çok dikkat etcen. Kimseler görmeecek seni; yanarız sonra!

-Tamam Meryemim tamam, meraklanma sen!

-Odaya girdin. Doğru dolaba saklencen, hatırleyon de mi? Çeyiz günü ben sana yer açcem. Yatak da garşısı zati. Gerdeh gecesi ben yatağa oturcem. O deyyuz da garşıma gelecek, beşibiyerde takcek ya, tam o sırada arkası sana dönük olcek. O an mahsustan hapşircem. Hemen çık, işini bitir ensesinden!

-Ya olmassa, yakalaasa bizi?

-Yoh, yoh! Merah etme sen! Sakin ol, yeter! Hem ne diye gorkuyon, görmeecek ki seni, arkası dönüh ya! Hani gurtaracadın beni? Hani gidecedik buraladan. Hem bah çok zengin etcem seni! Gonuşmadık mı bunları?

-Öyle mi deyyon?

-Öyle deyom ya! Haa, Garakız'ı unutma sakın! O gün yemin-suyun iyi ver yarı yolda gomasın bizi. Arka bahçedeki gapı vaa ya, ordaki çama bağlarsın, gaçıveririz hemen.

-Ne zaman?

-Of ya! Delirtcen mi sen beni? Gaç kere anletcem daha? Ben hapşırınca çıkıp işi bitircen ya...

-Heee?

-Heh işte ondan sonra bekleycez tabi, el ayak çekilceh. Sonra usulca çıkar, gaçıveririz arka gapıdan. Aanağın de mi?

-He ya! Garakız uçurur bizi valla. Gözü gapalı bilir yolu. Vardıh mıydı anayola atarız gendimizi bi gamyona. Ver elini goca şehir İstanbul.

-Amin Yarabbi, amiiin!

Dese, ellerini semaya açsa da Meryem, gözleri gölgelendi. Becerebilecek miydi Memiş, şu memiş haliylen bu işleri? Öyle ya da böyle varmak yoktu o rezil herife! Tabancayı kafasına dayayıp “Ya bana yar olcen ya da gara toprağa!” demişti zorba. “Tamam!” dese de “Hayvan!” diye bağırmişti içinden hırsıla.

Köyün en güzeliydi Meryem. Ana-baba, oğlan kardeşi, iki de altın bileziği, tüm varlığı buydu işte şu koca dünyada. Yaşına başına bakmadan göz koymuştu soysuz Ağa körpecik kıza. Hem kadın hem de güzel olunca bedel ödenecekti illa! Bilindikçe bilendi Ağaya. Güzel olduğunca akıllıydı da... Gözü de pekti bi yandan! Gitse gidemez, kalsa kalamazdı artık bu diyarda... Koymuştu kafasına bir kere, böyle gelse de böyle gitmeyecekti bu düzen. Madem erkekler kadınları kullanıyordu o da erkekleri kullanacaktı. Piyango Memiş'e vurmuştu. O da Ağayı vurursa gittiklerinin resmiydi. Yok kaldılar, “Vururum gendimi de yar etmem o ite!” diye geçiriyordu içinden.

Nihayet düğün günü gelip çattı! Altmışlık Ağa evlerinin kapısına dayandı. Meryem çıktı doru atın tepesine, “Ya nasip!” dedi. Şekerler atıldı, davul-zurna çalındı, koşup

geldi dört bir yandan köy halkı, ağa düğünüydü ne de olsa! Alay varınca çiftlik evine Meryem’i oturtular bahçenin başköşesine. Gelen baktı, giden baktı bu diyarın en güzel gelinine. Kimi bilezik taktı, kimi altın... Ağanın şanına yaraşır ayaklı kuyumcu dükkânıydı gelin adeta!

Gün boyu susmadı davul-zurna, halaylar bitmedi. Patlayıncaya yenildi, tıksırıncaya içildi. Kafalar duman, kurşunlar yere göğe sıkılıp durdu şerefsiz Ağanın şerefine! Beşinci baş-gözüydü hayâsızın.

Gece yarısı ahali dağıldı. Ağa bulut: “Hadi kız get hazırlen, gocan gelecek birazdan!” diyerek Meryem’i itekledi. İğrenç kahkahası yankılanıyordu. Kız iliklerine dek titredi. “Görcen sen gocayı, nalları dik de!” diyerek merdivenleri öfkeyle çıktı. Odaya zor attı kendini. Kapıyı kapadığı gibi dolaba baktı. Şükür, Memiş içerideydi. İşaretle her şey tamam mı diye sordu. Memiş revolveri gösterdi. Lakin yüzü kireç gibiydi. Meryem zar zor gülümsedi, kapıyı örttü aceleyle!

Hemen takılan bilezikleri, altınları çıkarıp önceden hazırladığı bel kesesine sakladı. Başında kırmızı şifon örtü, dolabın tam karşısındaki yatağa yığılır vaziyette oturdu. Ağa tekmeleyerek açtı kapıyı. Naralar atıyordu. Keyfine diyecek yoktu. Yalpalayarak içeri daldı. Döndü tekmeyle kapattı. Dut gibi sarhoştı. Ayakta zor duruyordu. “Ne o kız!” dedi pis pis sırtarak, “Beni mi bekleyon? Yoksa beşibiyerdeni mi?” Ağzından buram buram içki kokusu yayılıyordu.

Meryem heyecandan ter içinde kalmıştı, bir an için ürperdi, hapşırığı geldi. “Tam da sırası!” derken tutamadı, koyverdi. “Çok yaşa!” dedi Ağa dili dolanarak. O sırada dolabın kapağı açılmaya başladı. Meryem korkudan eridi bitti. “Eyvah!” dedi “İşaret sandı bu salak!”

Ağa, Meryem’in korkudan faltaşı gibi açılmış gözlerle baktığı yana dönünce gayri ihtiyari, Memişle karşı karşıya geldiler. Elinde tabanca, ona doğru ilerliyordu. Sarhoş haliyle burnunun ucunu göremeyen adam, tabancayı görünce ayılıverdi. “Lan şerefsiz, ne işin var burada?” diyerek üzerine yürüdü. Bir yandan da kuşağındaki tabancayı çıkarmaya çalışıyordu. Zavallı Memiş tutuldu kaldı. “Yok ağam!” diyordu, ağanın dinlediği yoktu tabii! Tabancasını çektiği gibi Memiş’in kafaya dayadı. “Konuş lan!” diye bağırды. Memiş kekelemeye başladı. Tabanca tutan eli çoktan inmişti. Korkudan tır tır titrerken Ağa güreledi, “Şuna bakın hele! Allah’ın salağı! Bi de bana silah çekmiş!” diyerek elindeki tabancayı alıverdi. Memiş heyecandan rüzgâra kapılmış selvi gibi sallanıyordu. “Yoh, ağam yoh, yanlış aanadın!” demeye çalışsa da “Ne yanlış lan?”

diye kükredi Ağa, “Şimdi seni geberteyim de gör yanlışı!” diyerek tetiğe asıldı ki iye yere yuvarlanıverdi.

Meryem yatağın altına sakladığı takı kesesini kapıldığı gibi Ağanın kafasına indirivermişti. Memiş neredeyse bayılacaktı. Meryem zor tuttu, “Kendine gel!” diye sarstı. Memiş güçlkle doğrudu, “Öldü mü acep?” diye sorarken suratına okkalkı bir tokat yedi. “Bana bah!” dedi Meryem, “Sakin ol! Bi şeycih olmaz o domuza! Bayılıp galdı. Zati sarhoş, sabahacak uyur artık!” Gidip kapıyı kilitledi. Aklına beşibiyerde geldi. “Tut şunu çevirelim!” diye işaret etti. Güçlkle döndürdüler koca bedeni. Kuşaktan çekip aldı. “Garakızı getirdin de mi?” diye sordu yavaşıa. Memiş başını güçlkle salladı. Hala sabit gözlerle yerde yatan Ağaya bakıyordu.

Bu sırada çıkan gürültülerden adamlar kapıya dayanmıştı bile. “Yoh bir şey! Ağanız zil zurna, bastığı yeri görmeyo. Düştü hafif. Yatakta dinleniyo şimdi!” derken Meryem, bir yandan da Memiş’e sus işareti yapıyordu ki şaşa kaldı! Memiş’in pantolonu ıpsıladı. Adamlar, “Peki yenge!” deyip uzaklaştılar. Dolaptan Ağanın pantolonlarından birini çekip aldı, “Arkanı dön de gey şunu! Bir de başıma hasta olma!” derken “Çoluk çocukla yola çıkarsan böyle olur!” diye geçiyordu aklından. Hızla gelinliği çıkardı attı. Yolluklarını giydi. Takı kesesini kontrol ederek beşibiyerdeyi yerleştirdi. Saat birdi. “Daha iki saat var, sen yat uyu, dinlen!” deyip Memiş’i gelin yatağına uzatıverdi: “Ben uyandırırım seni!” O dalınca iki tabancayı da aldı, birini bohşaya, diğeriini kuşağına sakladı.

Üçe doğru oda kapısını açarak etrafı kolaçan etti. El-ayak çekilmişti! Memiş’i dürtünce oğlan korkuyla fırladı. Eliyle ağzını kapatarak, “Sus!” dedi, “Gidiyoruz hadi!” Memiş robot gibi ne dense onu yapıyordu. Kapıdan çıkarken son kez dönüp Ağaya baktı. Kafasının altından ince bir şey sızıyordu sanki! Sanki! Meryem’e bir şey demedi.

Usulca çıktılar evden. Arka kapıya vardıklarında kapı kilitliydi. “Nasıl akıl edemedim?” diye kızdı Meryem. Bir an duraksadı, sonra da “Na’palım?” dedi “Nasip kısmet böyleymiş!”. Memiş’i “Eğil!” diye yere itekleyerek sırtına bastığı gibi yükseldi. Bahça duvarından aştı gitti...

Yol Ayrımında

Hediye GASIMOVA NAR

Dar dipsiz, kör bir kuyuya düşmüşüm. Duvarlarında ıslak sabun kayganlığı ve pürüzsüzlüğü. Tutunup da kendimi yukarı çekebileceğim tek bir çıkıntı çarpıyor ellerime. Kuyunun karanlık duvarlarına çarpa çarpa döndükçe hızlanan topaç gibi dönüp duruyorum boşuna. Bağırıyorum avazımın çıktığı kadar. Sesimi duyurabileceğim bir tek Allah'ın kulu bile yok. Ünüm kör kuyuda boğulup da yitince dizlerimin üstüne çömelip kabulleniyorum bitişimi. Derken dipten fıskıran bir fidanın en uç dalındaymışım gibi yükselmeğe başlıyorum. Ayaklarımı yerden kesen şeyin fidan dalı olduğundan da emin değilim aslında, öyle tahmin ediyorum. Süratle boylanarak beni yukarılara çıkararak bu nesne her neyse bir serçe tutuşuyla ayak parmaklarım sarılıyor ona. Dengemi korumaya çalışarak, üstüne bastığım şeyle birlikte uzun süre filizleniyoruz. Demir kapak engeline takılana dek devam ediyor irtifamız. Ellerim ve başımın üçlü hamlesiyle altından itiriyorum kapağı.

Dar kuyudan çıkış anım. İlk adımın müjdesi. Dizlerimin üstüne çöküp arıyorum kuyu ağzında. Görmesem de dokunmak istiyorum kurtarıcıma. O sırada gürültüsünden anlıyorum bir şimşegın çaktığını. Ardından gözlerimde ani bir ışıklanma ve o ani ışıklanmada kendi yüzümün görüntüsü. Çökmüş avurtlar, çatık kaşlar, solgun kavlamış dudaklar, akına kakılmış safirin parlaklığını yitiren gözler, pejmürde gümüşü saçlar ve üstüne basarak dipsiz kuyudan kurtulduğum dar, çıplak omuzlar...

Genetikten miras diyabetin nursuz bıraktığı gözlerim, sekiz aydır sık sık görüyor oldu bu rüyayı. Gündüzlerimin kabusunun, gecelerime yansıması. Bilinçaltının oyunları işte. Gittikçe daralan ateşten çemberin ortasındaki iğnesi kendine dönük akrep misali her an kendini soktu sokacak birinin, kendini dipsiz kuyuların çıkmazında görmesinden doğal ne olabilir ki? Rüyamın sonuna aptalca anlam yüklemek de boşuna. Omuzlarımın o kadar güçlü olduğunu sanmıyorum zaten. Düşündüğüm tek şey var, kurtuluşum karanlıktan aydınlığa değilse, en iyisi kökünden çözüm. Ölüm, bazen en kahraman kurtarıcıdır, kısa yoldan. Kalamadığı bir köyden bir şehirden, kalamadığı bir evden bir mekândan hatta kalamadığı bir dünyadan diyelim çekip gitmesini bilmeli insan.

Ömrümün yirmi beş yılını mutlu, mesut geçirdiğim evim dar gelmeye başlayınca, elli yıllık yaşantıma ev sahipliği yapan koca dünya da düştü gözümden. Sabahları uyanıp hayata karışmak içimden gelmiyor artık. Kahvaltıda, akşam sofralarında, gün içinde içtiğim acı kahvelerde yalnızlığın bana eşlik ediyor olmasından çok sıkılır oldum. “İyi

günde kötü günde, sağlığta hastalıkta” diye altına imzalar atılarak verilen sözler, ölmüş birinin yerine getirilmeyen vasiyeti gibi unutulup gitti. Ne büyük laflar etmişti oysa Tarık, karanlığımın ilk bastırıldığı günlerde. “Benim gözlerim, ikimize de yeter. Bundan sonra benim gözlerimle göreceksin dünyayı, Ece.” Büyük lafların cambazı o zaten. Hayatın, romanlarda olduğu gibi yaşandığını sanıyor kendince. Natalya, yardımcı diye evimize geldiği güne dek sözünü tuttu kocam, hakkını inkâr edemem. İki ay boyunca elimi elinden bırakmadı hiç. Her gece uyumadan önce kitaplarımı okudu, kulağıma güzel sözler fısıldadı, en önemlisi de sırtıma sarıldı her gece. Derinden hissettirdi arkamdaki varlığımı. Hayat böyle de yaşanabilirmiş dedim. Varsın görmeyivereyim renkleri, körlük, yalnız kalınca çekilmez olur diye de avuttum kendimi. Uzun sürmedi, her mutluluk gibi tükendi bir çırpıda.

“Ayaklarının üstünde durmayı öğrenmen lazım” nasihatiyle attı aramızdaki buzdan duvarın soğuk temellerini. Natalya’nın, kendisine ayırdığımız bol güneşli odada serpilip yayılarak, yatak odamız dahil evimizin her köşesini sarmaşık gibi sarışını, Tarık’ın da avare bir arı misali yeşil yaprakların arasından bir açılıp bir kapanan sarı güllere doğru kanatlanışını sezinlemişim zaten. Gururuma yedirip dile getiremiyordum sadece. Dile getirsem de neleri ispatlayabilecektim sanki. Körün görgü tanıklığından öteye geçmezdi herhalde sezgilerim. Belki de bu halimle sorgulayacak hakkı bulamadım kendimde. Bencillik olur diye düşünmüş olabilirim. Kimseyi karanlığıma sürükleyeyim istemem. Kıskançlık gibi anlaşılmasın ama diğer duyularımın umursamazdan gelinip, aptal yerine konulduğumdur kabullenemediğim. Bir ihanet insanın gözünün içine sokula sokula da yaşınamaz ki!

Dün gece uyuyor gibi yaparak izlemledim Tarık’ı. Her ne kadar emin olsa da gözüyle görmediği şeye inanası gelmiyor insanın. Körlük, kuşkulu yapabiliyor diye şüpheyle yaklaşıyorsun kendine. Ne o, yanılıyor olamaz mıyım? Bir daha anladım ki hayır! Sık aralıklarla odadan sıvışıp arkasından yavaşça çekti kapıyı. İşitme duyum devrede. Fısıldaşmalar, yangınlarını körükleyen nefesler, ateşlerini söndüren inlemeler. Ne bir paranoya ne bir halüsinasyon.! Susayım istedim, sabrımı taşırdı. Her odaya dönüşünde o kadının kokusunu biraz daha taşıyor oldu yatağıma. Öyle ki buram buram yasemin koktu yastığım. Dayanamadım sordum. “Tarık” dedim “iyi misin?!” “İyiyim, iyiyim” dedi. “Prostatım azmış son zamanlar, sıkışıyorum ikide bir.” Bu sözleri söylerken yüzü kızardı mı bilemem ama, sesi onu ele verdi. Sesine yansımıştı yalanın rengi. “Prostatın mı azmış, testosteronun mu tavan yapmış?” diye sormamak için dilimi ısırđım.

On beş-yirmi dakikalık bir arayla, birbirinin peşinden çıkıyorlar bu sabah erkenden yine. Natalya, Moldovya’daki kocasına para yollayacakmış, Tarık’ın da halletmesi

gereken birtakım işleri varmış yayınevinde. Ne işler diye sormuyorum hiç. Açılıp kapanan dış kapının gürültüsüyle gittiklerinden emin olduktan sonra, fincanımdaki kahveden son bir yudum daha alıp oturduğum koltuğun kenarlarından da yardım alarak kalkıyorum yerimden. O en kahraman kurtarıcıyı düşleyerek “ruhumu, kör kuyuların dibindeki ihanetten kurtarmanın zamanı geldi” diyorum içimden. Sekiz aydan bu yana kocamın veya metresinin yardımına alışık olduğumdan attığım ilk adım pek güvensiz. Ya düşersem! Gene de evimin düzenini hayalime taşıyarak ellerimle boşluklara tutuna tutuna, eşyalara çarpa tökezleye, sırtını geniş salon duvarına dayamış piyanomun sandalyesine oturmayı başarıyorum zorlansam da. İlk vedam onunla gerçekleşsin istiyorum. Bembeyaz bir gelin duvağı gibi karanlığında canlanıyor kuyruklu piyanom. Sekiz aylık bir hasretle dokunuyorum bir zamanlar yüreğimin mutluluğunu parmak uçlarımdan alıp, melodik seslere dönüştüren siyah beyaz tuşlara. İçimde ya evvelki gibi çalamazsam endişesi! Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si derken parmaklarımın, tuşlarla eskisinden daha tutkulu bir aşkla flörtleştiğini hissediyorum. Buna sevinirken ne yazık ki bugünkü ve son repertuarımda Mozart’ın tamamlayamadığı son yapıtı var diye üzülüyorum aynı zamanda. Requiem! Gözlerimin önünden geçiyor kendi cenazem. Konduğum tabutu ön kolundan omuzlayan kocamın yas maskesi takınmış yüzü ve sahte gözyaşları... Hıçkırıklarımla piyanomun hazin düeti dolduruyor salonu. Daha fazla tutamıyorum kendimi. Bir daha açılmamacasına kapağı sertçe indiriveriyorum tuşların üstüne, susturuyorum piyanoyu. Sırtımda ecel terleri, kafamda gitmemem için ikna etmeye çalışan baskın bir ses. Ölümüne gitme cesaretimi kırmayı amaçladığı belli. Ben o cesareti coşturacak şeyin ne olduğunu iyi bilirim tabii. Birkaç kadeh içmeden banyoya kadar yürüyebilsem önce. Önüme çıkacak engellere karşı kollarımla siper alarak, yavaş yavaş, üç yatak odasının açıldığı uzun koridorun sonundaki banyoya geliyorum nihayet. Şaşıyorum. Ellerim, ayaklarım, gözlerimin vazifesini nasıl da üstlenmiş. Her girinti çıkıntıyı, kapı eşiklerinin yükseltisini duyumsayarak atıyorum adımlarımı. Elimi yüzümü yıkadıktan sonra kaçamak bir bakışla bakıyorum aksimin yansımaları göremeyeceğim aynaya. İşin tuhafı, her öğün ihaneti sindire sindire yemek zorunda kalan bir kadının zavallı görüntüsü kaçmıyor gözlerimin karanlığından. Haline acıyıp konuşmak istiyorum onunla, benden daha önce davranıyor kafamdaki ikna edici o baskın ses. “Aylardır birilerinin yardımı olmadan adım atmaya kendine olan güvenini yitirdin. Bir şeylere değip devrilmeden evinin içinde dolaşabilmenin, piyanonu eskisinden daha şevkle çalıyor olmanın farkına varmak seni, rüyalarındaki kör kuyunun dibinden omuzlayarak çıkararak o kadının gizli güçlerine inandıracak ilk işaretler olamaz mı? Yaşamadan, deneyimlemeden bilemezsin başarabileceklerini. “Ölümden kurtuluş ummak acizlerin işidir.” Bu cümleyi hatırladın mı bilemiyorum ama aynı dertten muzdarip ananın cansız bedeni, dalgıçlarca kıyıya çekildiğinde sitemini aynen böyle haykırıştın unutma!”

Kafamda bir ses daha peydahlandı bu konuşmanın ardından. Biriyle baş edemezken iki oldular şimdi de. Git diyeni, kal diye tersliyor öteki. Arafta mahpus kalmış bir ruhum sanki. Ölüm, bir iki dakikalık kör mesafe uzaklığında beklemekte. Mutfağa kadar yürüyeceğim hepi topu. Kapıları, pencereleri kapatıp, perdeleri çekip, ardından çevireceğim gaz ocağının düğmelerini. Ortalık yılan tıslamalarıyla sağırlaştığında, gitmenin şerefine kaldırdığım kadehlerin de etkisiyle sızıp kalacağım bir daha uyanmamacasına. Söylemesi kadar basittir belki uygulaması da. “Ha ha ha! Gitmeden önce kocan ve metresi için birer dilim ekmek kesip üstüne tereyağı sürmeyi de unutma bari.” Kinayeli kahkahası şakaklarımı gümleten iç sesimi bastıran deli bir haykırıyla bağırıyorum ona. “Ne yapmamı bekliyorsan öyleyse?!” Hah öyle işte, sen yeter ki sor, çözüm bende. Bir çilingir çağırıp dış kapının anahtarlığını değiştirerek başlatabilirsin işi mesela. Canını yakanın, seni hayata küstürenin engelin değil, ihanetin olduğunu kabullen lütfen. İhaneti kapı dışı ettiğin zaman kendi kendine ve başkalarına yük olmadığını anlayacaksın zaten. Onca görme engelli insan var dünyada, her zorluğun üstesinden gelebilen.”

Mutfakla koridor arasındaki mesafenin sonunda susuyor nihayet kafamdaki sesler. “Sen bilirsin” dercesine. Onların susmasının ardından iki hayali yol canlanıyor zihnimde. Bir ana yolun yılan dili gibi çatallanmış iki yönü. İkisi de karanlık! Yalnız birinin karanlığında görmesem de koklayabileceğim, duyabileceğim, dokunabileceğim, tat alabileceğim somut bir hayat, ötekisindeyse bilinmez ve huşulu bir sonsuzluk. Karmakarışık duygular ve büyük bir ikilem arasında atacağım ilk adımın kararsızlığıyla kalakalıyorum yol ayrımında.

Gitsen de Kalsan da Hep Bir Yanın Eksik Kalır

Yasemin Pforr

Azınlık hikayelerine bu kadar ilgi duyarken, 1909 Aydın doğumlu Yunanlı yazar Dido Sotiriyu'nun 1962 yılında *Kanlı Topraklar* adıyla basılan, 1970 yılında Sander Yayınları tarafından Atilla Tokatlı'nın çevirisiyle *Benden Selam Söyle Anadolu'ya* adıyla Türk okurlarla buluşturulan bu kitapla nasıl daha evvel karşılaşmadım, inanım bilmiyorum. Hem de Sander Yayınları tarafından 1974 ve 1984 yıllarında tekrar baskıyı girmesine, telif hakkı Can Yayınlarına geçtikten sonra 16 baskı yapmasına rağmen! Kendi ayıbım diyorum, başka bir şey demiyorum. Benim gibi atlayanlar, duymayanlar olabileceğini düşünerek gidememek – kalamamak teması üzerine yazdığımız bu sayıda azınlık ruhunu çok iyi anlatan bu kitaptan bahsetmenin iyi bir zamanı olduğunu düşündüm.

Kitap boyunca Anadolu Rumlarının hikayesini hatıratından faydalanarak bu romanı yazdığını söylediği Manoli Aksiyotis'in ağzından anlatır. Kitabın önsözünde Aksiyotis'in Anadolu Rum köylüsünün sembolü olduğunu ifade eder. Kimi kaynaklara göre Aksiyotis gerçektir, kimi kaynaklara göre ise kurgudur. Ben kurgu olduğunu duygusuna daha yakınam. Roman Manoli'nin yaşadığı Kırkıca (bugünün Şirince'si) köyündeki hayatını, refahlarını, düzenlerini anlatarak başlıyor. Beni şaşırtan okuduğum birçok azınlık hikayesi barındıran romanlarda hep Türkler ve Rumlar bir arada mutlu mesut yaşarlar, birbirlerinin bayramlarını kutlarlar hatta mübadele zamanı ülkeyi terk etmek zorunda kalan Rumlar eşyalarını sevgili Türk komşularına bırakırlar falan. Bir tek, din farklılığından olsa gerek kız alıp verilmez, aralarında aşk yaşanması hoş karşılanmaz ki bu kitapta da aynısı var. Ancak Manoli'nin köyü tamamen bir Rum köyü, Türk olan tek şey Zaptiye Dairesi. Hatta ve hatta aralarında zaman zaman Türkçe konuşmalarına rağmen Yunanistan sevgisinin yüreklerinde sönmez bir ateş olduğunu da söyler Sotiriyu. Yunanlıların uzun süre pesinde koştukları bir hayaldir *Megali Idea yani Büyük Fikir*. Osmanlı hakimiyetinde olan topraklarda Yunan nüfusunun fazla olduğu bölgeleri Yunanistan hakimiyetine geçirecek Bizans İmparatorluğunu yeniden diriltmek hayalidir bu. 1922'de ki yenilgiden sonra bu idealin bir hayal olduğu gerçeğinin farkına varıldığından etkisini yitirmeye başlamıştır. Biraz tatlı dil, güler yüz ve biraz bahşişle komşu köylerdeki Türkleri istedikleri kıvama getirebildiklerini de söylersek Türklerin saflıklarına da vurgu yapar yazar. 1982 Abdi İpekçi Türk-Yunan Dostluk Ödülü'nü de aldığını bildiğim bu kitabın daha ilk sayfalarında bu cümlelerle karşılaşmak beni şaşırttı ama bana kitabı siyatişle tavsiye eden dostlarıma güvenerek okumaya devam ettim. İyi ki de etmişim.

İlerleyen sayfalarda 1912 Balkan Savaşı'nı, 1914'te başlayan I. Dünya Savaşı'nı anlatır. Türkler Osmanlı vatandaşlarının tümünü askere almakla birlikte Hristiyanlara güvenmediği için onları üniforma – silah altına almaz, onun yerine *Amele Taburlar*'ına gönderir. Cehennemden farksızdır bu taburlar. Her türlü pislik, sefalet, işkence vardır. Buna rağmen Sotiriyu Türklerden ziyade Osmanlıların ittifak kurdukları Almanya'ya yükler bu insanlık suçunu. Kitabın genelinde I. Dünya Savaşı tarafları olan emperyalist devletlere yani İngiltere, Fransa, Almanya'ya maşa olmuş bir Türkiye ve Yunanistan çizer. Hayatı boyunca sol çizgide yürümüştür zaten. Romanın baş kahramanı Manolis 1922'de Yunan istilasında Yunanistan ordusunda da görev alır istemeye istemeye ama savaşın içine girince savaş psikolojisi baskın gelir. Manolis aracılığıyla hem Yunanlıların hem Türklerin insanlığını, her iki halkın arzularının, hayallerinin benzerliğini, her toplumun iyi ve kötü insanlar barındırdığını anlatmış okura yazar. Kâh Balkan Savaşı'ndan, kâh I. Dünya Savaşı'ndan örnekler vererek iki halk arasındaki düşmanlığın politik nedenlerle yaratıldığını, emperyalizmin dişleri arasında aynı topraklar üstünde yaşayan halkların dostluğunun çiğnendiğinin altını çizmek istemiş kitabında. Çocukluğumda 2 sene Atina'da yaşadığım, o dönem ve sonrasında Yunanlı dostlarım olduğundan aynı düşünceye taa gençlik yıllarımdan beri sahiptim. İstanbul'da bıraktıkları evlerini görmeye gelen Yunanlılarla da karşılaşmış sohbet etme imkânım olduğu için Sotiriyu'nun bu iddiasına hiç şaşırmadım bilakis düşünceme yandaş bulmuş oldum.

Kitap Yunanlıların 1922 yılında İzmir'de yenilgisinden sonra Manolis'in mecburen Yunanistan'a kaçmak zorunda kalması ve Yunan topraklarından Küçük Asya dedikleri Anadolu'ya seslenişi ile bitiyor. Kitabın özeti bu sesleniş ve yürek yakar.

Anayurduma selam söyle benden Kör Mehmet'in damadı! Benden selam söyle Anadolu'ya... Toprağını kanla suladık diye gazezlenmesin... Ve kardeşi kardeşe kırdıran cellatların, Allah bin belasını versin!

Kitabın dili, alışınca kadar beni rahatsız etti. Yalın olmasına yalın bir dil olmakla birlikte her metnin kendine özgü ritminden yoksun gibi geldi. Ritmi bir türlü tutturamadığımdan çeviri hatası mı diye düşünmedim değil. Ancak çevirmen Atilla Tokatlı'yı incelediğimde hata yapmayacak kadar iyi bir çevirmen olduğunu anlıyorum. Buna rağmen kitap Yunancadan değil, Fransızcadan çevrilmiş. Sorbonne' a da gitmiş olan Sotiriyu'nun kitabı orijinal olarak Yunanca mı yoksa Fransızca mı yazdığı bilgisine ulaşamadım. Orijinali Yunancaysa niye Fransızcadan çevrildi, bilemiyorum. Her dilin kendi ritmine göre her çeviride biraz kaybeder metin. Belki böyle bir kayıp söz konusu.

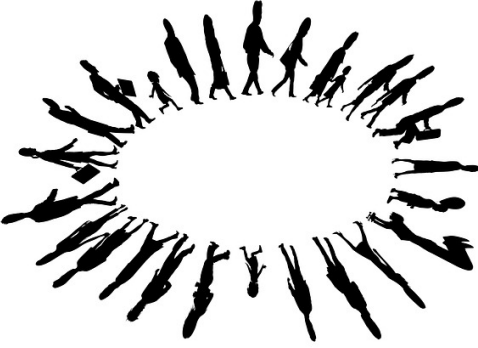
Velhasıl zordur azınlık olmak ne onlardansındır ne de değilsindir. Sen ait hissedersin ama onlar – insanoğlunun bir bütün olduğunu bilmeyip devletlerin gücüne inananlar-hissetmez. Kimi zaman iyi tutarlar hoş tutarlar ama Demokles'in kılıcını da hep tepende tutarlar. Ama işte bu toprağın havasını almış, suyunu içmişsindir. Gitmez, gidemezsin. Rum, Yahudi, Ermeni fark etmez bu topraklarda doğmuşsundur, aynı rakıyı içer, aynı müziği dinler, aynı yemekleri yersin. Dinin ayrı olsa ne fark eder, sonuçta Tanrı tek değil mi? Kimi öyle dua eder, kimi böyle ama sonuçta aynı Tanrıya dua eder. Ancak Dido Sotiriyu'nun dediği gibi işin içine politika, başka hesaplar girdi mi işte o zaman hapı yuttun; kalmaz, kalamazsın. Bir yere ait olma arzusu içinde yorgun, bezgin kendi çıkarları doğrultusunda azınlıklarla sürekli oynayan, oynatan büyük başlarla bir mücadele, bir sürüklenme içinde hep bir yanın eksik geçer ömrün. Belki de bu çirkef dünyadan göç ettiklerinde, herkesin eşit olduğu ahirette bir bütün olur huzura kavuşur ruhları azınlıkların.

Benden Selam Söyle Anadolu'ya – Dido Sotiriyu

Alan Yayınları,2018, İstanbul

243 sayfa

K İ L - T A B - L E T -

44. sayımız “dalgalı öyküler” için bin sözcüğü aşmayan öykülerinizi bekliyoruz.

kiltabletoyku@gmail.com
kiltabletoyku.com
facebook.com/kiltablet
twitter.com/kiltabletoyku
instagram.com/kiltabletoyku

3 kuruş